

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Tractatus co[n]sultatorij venera[n]di magistri Henrici de
Gorychum artium et sacre theologie p[ro]fessoris
illuminatissimi quondam insignis vniuersitatis Coloniensis
vicecancellarij ac Burse Montis ...**

Heinrich <von Gorkum>

Jmpressus Colonie, Anno supra Jubileum terci

VD16 H 2128

De temerario iudicio Huyssitarum circa potestatem pape

[urn:nbn:de:bsz:31-299185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-299185)

Contra huylitas fo. lxx.

tera q̄ accipi debēt de spūali malis
gnoz expulsiōe z veratōe supra ha
bita fo itelligūtur de veratōe sensi
bili ipsoꝝ.

Explicat tractat⁹ de practica eijci
endi demones ab hoib⁹. p̄pilar⁹ p
venerabilē. Magistru⁹ Henricum
Gorichū sacre theologie p̄fessorē ex
liniū i q̄ nedū docet simplices sacer
dotes pl⁹ ceteris hac arte vtētes re
cto scedere tramite s̄ etiam instruit
p̄itos z doctos q̄dā illicite vitare.

Tractat⁹ triptit⁹. Magistri Hen
rici dei Gorichū p̄ra huylitas z tes
meraria eoz iudicia circa p̄tate pas
pe ad laudē sup̄bndicte trinitatis
p̄ginis marie z tot⁹ celestis curie.

Apostolo
teite sede ad Cor
inth. xi. Ministri
sathane nonūq̄ se
solēt trās figurare
velut mistros i us
ticia. q̄rū finis erit

fm opa eoz. Nā z saluator nos p̄
monēs ait veniē ad vos i vestimē
tis ouū. intrinsec⁹ s̄t s̄ lupi rapaces
plerūq̄ em̄ vicia ex q̄dā p̄pinq̄ silicu
dine cū fructib⁹ in spēm calū frutuū
se trās formāt. z sic vicia se eoz vtutes
mēnū vt tenacitas parcimonia est
fusio largitas. crudelitas. zelus ius
ticia. remissio pietas velut videri vt
ait Grego. verū ybi apra facinora.
crudelia flagicia hoies scelerati. ma
lesactores publica domū inhabitatō
is dei diruere. tunica xpi dilaniare.
spōsas eoz p̄mure quā sanguine suo
p̄secrauit z p̄ dilectū eoz p̄ ei⁹ mysti
cū dimēbrare machinant trās figu
rāte se iter tot lēle maiestatis crūmia
tāq̄ mistros iusticiae q̄s aīm⁹ p̄ sua
re vt patitiā i tāte p̄st p̄ueritate.
Ecce em̄ huylite occasores inocētū

trucidatores sacerdotū raptōres sa
cilegi rez spūaliū dep̄datores boꝝ
noz p̄paliū. deuastatores eccliaz ac
monasterioꝝ nec nō demolitōres ce
teroz lo eoz deo scis q̄z ei⁹ dedica
toꝝ iactāt se i tāta neq̄cie p̄peratōe
ministros fore dei z iusticie. Qui in
sup vt lat⁹ pestiferi sui p̄polti vene
nū possunt dilatare istāt p̄ falsa dos
gnata. p̄ p̄nciosos errores z p̄ra
giosos alios i sud dānatōis lectā p̄
cipitare. i scē ecclie nō modicū detri
mētū i salutē fidelitū atq̄ tot⁹ spūa
lis trāquillitas p̄iudiciū. hoz igit
erorū vt piculū cognitū euitet libuit
breuiter nō subscripto eoz dē cōme
morare. **A**fferūt em̄ p̄a papā.
Cardinales aut episcopos nisi scē
fuerint z iusti nō habere potestātē i
dulgēcias p̄ferēdi aut excoicādū li
gādū vl soluedū. Nā quō aut alijs
possint dare qd̄ mer nō habēt. **S**e
cūdo asserūt. Pape z alijs plans sē
nō fuerit boni nō fore obediedū ne
q̄ eoz excoicātōem eē nociuā aut
timēdā. Nā z si frēq̄nter fuerint a pa
pa excoicati. tū successus eis arrisit
p̄perritas. **T**ercio dicūt curā nō
eē expellere sacerdotes z ecclie minī
stros p̄sentes z nūc viuētes. q̄a eis
expulsiis p̄uidebit de⁹ de alijs mis
nistris iustis z bonis. **S**ille addu
cūt q̄a dū expellit⁹ diabol⁹ deo daf
locus. **Q**uarto dicūt illā ecclie cō
stitucōes fore iniquā q̄ nemo ad sa
cerdotiū dz ordinari nisi de p̄peten
tia vicus antea fuerit assecuratus.
Quinto dicūt q̄ a papa z a toto
clero a maiorib⁹ ad minimū debēt
diuinitie auferrī debēt q̄ depauperari.
Nā z scē Apostoli fuerūt p̄pna nō
habētes neq̄ possessiōem lup terrā
aut secularē p̄tātē. **S**exto dicūt
q̄ iniquū z hereticū ē recipere innes
ra cā p̄ mortuis hōrādū aut missas p̄
defunctis legēdi. **A**ddūt etiā q̄ non

396

66

Tractat' mgrī Hērici Borythū

possunt ecclesiastica a secularibus recipere possessiones cum orandi pro suis bonis factoribus. sed eas tenent restituere nec tales oratores possunt ad literarum alias a purgatorio ubi ad se adiungunt quod quia tales possessiones obtinendo ecclesiastica frequenter lites mouet magis expedit eas totaliter auferri. **S**eptimo dicit nullis ecclesiasticis decimas fore soluendas. quibus in antiqua lege dare decimas fuerit institutum. dicit enim passio in christi noua lege illud preceptum expirasse. **O**ctauo dicit quod euerteret loca signata religioforum et alia monasteria non derogant diuino officio. **Q**uoniam dicunt se destruere nidos diaboli scholasque hereticorum etiam adiungunt. **N**am quia christus non instituit aliquem ordinem inueniens eos eradicari. iuxta illud. **N**is plantatio quam non plantauit pater celestis eradicabit. **N**ono dicit sic non lesus papa episcopus et ecclesiasticis personaliter armis pugnare. ita non lesus eis instigare seculares ad inuadendum eos vel alios bellicos armis ubi subiungit quod ratio est quia ecclesiastici solo christo predicatois debent insistere. **D**ecimo dicit quod quia iter homines de statu ecclesiastico existeres nonnulla vitia inueniant propter hoc iste venit redarguendus. **E**ndecimo dicit quod sacrum corpus christi debet ministrari cuiuslibet christiano sub utraque specie. ratio est huiusmodi subiungit quia sic deus ordinauit et sancti angeliste scripserunt. **D**uodecimo dicit quod pro bono dei predicari debet a quolibet ad hoc ordinato ad quod cuius regnum declinauerit sic quod a nemine impediat palam aut occulte. **D**ecimotercio dicit quod omnia peccata mortalia aperta debent phyliteri tam clericorum quam laicorum. huiusmodi etiam ad dicit dicitur quod ita mandata sacra scriptura. **D**ecimo quarto dicit quod contra eos iniuste agit quod ipse non audivit armorum violentia contra ipsos peccat. **A**ddunt insuper quod supra trouer sita iter romanam ecclesiam et eos sit disputandum publice etiam coram laicis. huiusmodi rationes assignant. quia christus audiuit diabolum peiorare eis non se audientia eis est deneganda. **E**t quia veritas vincit non timet talis disputatio merito fieri debet publice coram quibuscunque. nisi enim modo profecto cum eis agatur iusticia non cum eis sic nec cum Joanne huyse et Hieronimo fuata fuit seruata. **H**is autem erroribus quodam temeraria iudicia in eorum scriptis inueniunt inserta. dicit enim passio per plures non zelo fidei sed cautela sua peccata et hereses occultandi instigare principes et seculares ad bellandum pro eos. **A**d huc autem quod volentes presbyterari sacerdotes intrant non propter diuinam iustitiam. aut quia velint predicare aut verbum dei dilatare sed propter ociosam vitam et propter bonum comedere aut bibere et verum super terram in honore habere. **D**einde alios proferunt iudicia circa vitam ecclesiasticorum verpura circa pompas et excessus in habitu crapulosorum victum autem danda pecuniarum accumulatores aliaque vitia enuerando solisque ecclesiasticis illa impingendo. **P**robabitur quod iter seruitur sacre egregie redum. **E**tenim in actum se melius scire quolibet credere debeant de purgatorio et maria matre domini nec non de dilectis sanctis dei quod eos possent informare. **H**is igitur pluribus nullatenus silentio ceterum preteritum domini quod memoratorum deliramenta vulgari idiomate scripta sunt solo modo et truncatim et nude non habet exhibitare plurimum enim absque motibus et apparatus rebus absque quibus rationum deductioibus nobis presentata. **E**t quia verum saluator quod scimus loquimur. **E**t vnusquisque bonum iudicare de his quod nouit verum ait philosophus. hinc est quod plurimum erroribus respiciunt cogimur et cadere minime de articulis et suppositis per rationem nihilominus magis ad vngue

Contra huyllitas **F. lxxi**

diffusi⁹ & mag⁹ erigite eosdē ipug-
nare q̄tēs nob offerent cū medijs
et angumētis q̄b dictoz errorz semi-
natores intunt. Forma at pcedēdi
erit triplicite distinctōis in p^a distin-
ctōe erūt p̄pōnes q̄ p̄dēnāt errores
circa potestare z auctoritatē pape z
platoz ecclie. 2^a at distinctio collis-
git p̄pōes q̄ euacuāt errores circa p-
sonas ecclasticas possessiōes z red-
dit⁹ ecclasticoz z stipēdia suoz las-
boz. Tercia p̄o distinctio p̄inet p-
positiōes q̄ fulmiuāt errores circa
q̄sdā actōes hierarchicas i ecclavi-
tatis de q̄b mētio habita ē eoz er-
rores recitādo. Accessorie at elidēt
temeraria eoz iudicia sup⁹ p̄narra-
ta. Et q̄a psalmista ad dñm loquēs
ait. Signatū ē sup nos lumē vult⁹
tui dñe istuās q̄ oim hoim mēti a
fonte egypte lucis igeniatū ē natura-
le lumē q̄ dñudicam iter verū z fal-
suz in speculabilibz. iter bonū z ma-
lū in agilibz. Nec q̄sq̄ huic lumē
ni sine murmuratiōe p̄r reluctari
hinc ē q̄ q̄libet p̄pōitiōni subsequēn-
tū triplici testimonio vallata fulcie-
tur vt puta euidentia ratiois natural
luminis auctoritatibz noue leg⁹ in
sup z veteris testamēti eloquijs z
figur⁹ vt sic i ore duoz vlt⁹ triū firme-
tur oē testimoniū. Nā vt sapiēs in-
qt̄ funia⁹ triplex difficile soluitur.

p^o
p̄o.
p̄o^r

In ecclia militate p̄ xpi fide-
liū felici gubernatōe z vberio-
ris p̄fectōis cōmoditate plu-
res fore rectores quodā ordi-
ne institutos est necesse.

Dec p̄o p̄o deducit vigore na-
tural luminis. cal em rectoz plura-
litas requirit ad p̄fectōez ecclie. Nā sic
in rez naturalū ordine p̄fectio q̄ in-
deo simplr z vniformiter iuenit in
vniuersitate creaturaz. non potuit

inueniri nisi difformiter z multipl^r
p̄pter qd̄ ad bonū vniuersi necē ē cō-
currere diuersa ḡra rez. z diuersos
ordines causaz ita etiā plenitudo p̄-
fectōis z grē q̄ ē i xpo sicut i capite
adiuuat ad mēbra ei⁹ diuersimode
redūdat ad h̄ q̄ corp⁹ ecclie sit p̄fē-
ctū. p̄pter qd̄ necē ē i ecclia fore di-
uersos stat⁹ ordines z grad⁹ ecclia-
sticoz qd̄ sine pluralitate rectoz ne-
q̄q̄ fieri posset. z ita militās ecclia
exigit rectoz pluralitatē. 2° exigit ec-
clia rectoz ordinatā multitudinē
ad vtilitatē actionū q̄ s̄b i ecclia ne-
cessarie. Nā oz ad diuersas actōes
diuersos hoies deputari ad h̄ q̄
expedit⁹ z sine p̄fusioe oia pagant
quēadmodū videm⁹ corpe hūano
diuersa organa diuersis actōibz des-
putata. Silt in exercitu. z i cuius lib-
ber cōitatis politia eadē necitate vt
dem⁹ rectores plurificari. Qui q̄ re-
ctores differētē i ecclia institutos
subtrahere p̄sūperit actōes hierar-
chicas p̄fundere p̄uincet. ¶ Rur-
sus 3° talis rectoz pluralitas req̄-
rit ad pulchritudinē ecclie z decorē
diuine puidētie. Coarrit em ad p̄-
fectōem cuius libet puidētie. p̄uifoz
ris exequutio eoz q̄ s̄b p̄uifa. ad ar-
tus pulchritudinis annulū p̄fert q̄
sub supmo p̄uifore gradatim sint
q̄ plures exequutores p̄ouidentie
ap̄d mēte p̄sidēt⁹ p̄cepte quēadmo-
dū videm⁹ q̄ i regimine politice ci-
uitat⁹ sunt plures rectores exequē-
tes puidētia legis latoris q̄ i regis
mine domestico. Et ad huc plures
in gubernatōe regni q̄ i gubemas-
tōe ciuitat⁹ qd̄ p̄s p̄siderās ait in
politicis q̄ p̄ncipatūū ordo ē pul-
crior portio ciuitat⁹ sine q̄ ciuitas p̄-
manere nō posset. Silt idē deducit
ex munificētia diuine liberalitatis.
Nā q̄uis de⁹ posset se solo imedia-
te oēs actōes rerū naturalū pay

Tractat' mgri Hērici Borythū

rare n̄ vt sue bonitatis fons super
causas sequūdas copiosius redun
daret' disposuit vt cause 2° ne dū ha
beret in se sue bonitatis p̄cipatōes
quāmo ampli^o eas ditauit vt etiā
suā bonitatē possent in iferioza trās
fundere sicut excellēt^o ē i se luceret
et alios illuminare q̄ solū i se lucez
re h̄ q̄z testat illa regula rebz natura
libz p̄ modū legis iferipta q̄ iferio
za reducūtur ad supioza p̄ media.
Nā demēta regū p̄ corpa celestia q̄
bus p̄sunt intelligētē orbū motri
ces liq̄de igit' ex natural' luminis cō
uinat' dicitur plura icōueniētia
emergere si q̄s p̄sumpserit rectoruz
multitudinē i ecclia militate dene
gare. Deinde idē dēducit ex testi
monijs noue legis ait em̄ Apsto.
ad Roma. xij. Que a deo s̄z ordi
nata sunt. dicit' at aliq̄ eē ordinata
p̄ vt alia s̄z sub alijs 2 p̄ vt alijs 2
alijs actōibz alie 2 alie cause appriā
tur. Rursus Idē Apstol^o eccliaz
sept^o cōparat ad corp^o hūanū. i q̄ ma
nifeste p̄stat formata eē diuersa or
gana 2 mēbra ad diuersas actōes
exercēdas vbi vnū organū alteri in
fluit p̄ modū p̄ncipiāt' p̄pter qd̄ ad
Ephē. iij. d̄z q̄ x̄ps dedit q̄sdā apo
stolos. q̄sdā at p̄phetas alios aut
euāgelistas alios v̄o pastores 2 do
ctores. ad p̄summatōes sc̄tōz. S̄lt
actū 2° idē apls ait. Attēdite vob
et vniuerso grege i q̄ vos sp̄s san
ctus posuit ep̄os regere eccliam dei
quā acq̄siuit sanguine suo. Quippe
qd̄ his oibz pot^o p̄cludit ex salua
toris exēplo euideret accipiunt q̄ ele
git duo decim Aplos tāq̄ supiores.
Deinde. lxxij. duos discipulos tāq̄
pastores sub ep̄is. sed 2 inter ip̄os.
Aplos q̄buldā se familiar^o se cōhi
buit sic pero iacobo 2 ioāni. Pie
missis etiā veterē testamētī scriptura
testimonij. nō requirit p̄hibere. Scri

bif em̄. Prouer. xi. vbi nō ē guberna
tor popul^o corrūit subintelligendo
numerū pluralē. p̄vt. s. differētibz ac
tōibz differētes gubernatores necē
ē adaptari. Vn̄ p̄s i sp̄i p̄pēdes de
corē 2 pulcritudinē ecclie ex suoz ra
tōz varia ordinatōe dicebat de ec
clesia. Assitit regina a dextris tuis
in vestitu deaurato circumacta va
rietate q̄ ad deū loquēs p̄fallebat.
Dia i sapiētia fecisti d̄ne q̄si. d. oia
in q̄dā artificiosa ordinatōe istius
isti. Nā sapiēs ē ordinare. p̄vt p̄ho
nū dixit ait i. p̄mio methaphy. p̄t
qd̄ etiā ait sapiēs. Dia i mētura nu
mero 2 p̄dere fecit. v. l. idē sub alt
is p̄bis. Dia imō specie 2 ordine
p̄didisti. S̄lt. iij. re. p. d̄z q̄ vidēs re
gina faba oēs sapiētā salomonis 2
habiracula seruoꝝ 2 ordine minis
strātū nō habebat vltra sp̄m vbi p̄
figurabat p̄sentē ecclie regētū insti
tutio ad salutē xp̄ifidelū. Et q̄b̄ di
ligētē inspectis lucedarius liquet
asseritō p̄positōis.

Necessē ē in ecclia militate ^{mō.}
vnū xp̄i vicariū alijs rectori ^{scōa.}
bus p̄sidere cū eccliaſtice p̄tā
tis plenitudine.

Nec p̄o dēducit p̄o ex ductu
natural' luminis. Sic em̄ Dio. q̄
optimū ē optima adducere. Opti
mū at regimē ē vbi ē vn^o p̄m^o 2 su
p̄m^o ceteris p̄sides. Nā gubernatio
nihil aliud ē q̄ directio subditōꝝ in
bonū p̄fertim qd̄ ē vnitas siue pax.
vnitatis at cā p̄ se ē vnū. videm^o em̄
q̄ plures multa vnire 2 concordare
nō possunt nisi ip̄i aliq̄ mō vniant.
Et q̄a regula ē q̄ sp̄ id qd̄ ē p̄ se est
pot^o hinc ē q̄ illd̄ qd̄ ē p̄ se vnū cō
ueniēt^o 2 meli^o p̄t cā vnitatis q̄
multi vniti q̄ nō sunt vnū nisi p̄nā
patiuē. Ca p̄pter p̄hs in politia
alijs oibz politijs antepōit regi

Contra huiusmodi Ho. lxxvif.

me regale in q̄ ē vnū p̄ncipās ceteris
iperās **E**a etiā ratō e. xij. metha. idē
ait **E**ntia nolūt male dīponi. plu-
ralitas p̄ncipātū mala vn̄ q̄ prin-
ceps. **R**ursus idē puincit ex alia ne-
cessitate **N**ā vbiq̄q̄ s̄; multa ordi-
nata i vnū oz ēē aliq̄d vniuersale re-
gimē sup̄ p̄ncipalia regimīna. canit
em̄ regula p̄o ethicoz q̄ i oibz p̄nti-
bz z actibz ē ordo s̄m ordinē finitū. sp̄
em̄ ad finē altiozē puenit mediāte
agere altiozē z actiozē excellētiore. z
iō sup̄ p̄ntē regitiuā q̄ p̄iectat bo-
nū speciale oz ēē p̄ntē vniuersale re-
gitiuā respectū totū? bonū cōis alias
nō posset ēē colligatio ad vnū. quē-
admodū i exercitiū videm? q̄ vn̄ ē
dur vniuersalis respectū totū? exer-
citus. ad cui? iperū ceteri rectores
p̄ncipales pagūt statuta sibi officia
et mādata **C**ū igit̄ tota ecclia sit ve-
lut vnū corp? oz q̄ sit aliq̄s vn̄ p̄
fidēs vt talis corpis vnitās p̄seruet
Preterea q̄ i huiusmodi p̄sidente des-
teat p̄ntis plenitudo ceteri apparet
ex eo q̄a sic de? z natura nō abūdāt
in sup̄fluis ita nō deficiūt i necarijs
Est at̄ oino necaria tal plenitudo
p̄ntis regitiue totū? ecclie vt xp̄i fi-
deles suā salutē p̄sequant **C**ur ita
Nā stat? noue leḡs imediāte ordi-
nat ad vitā future glē. z iō ecclia mi-
litās tāq̄ finē respicit itroductōem
in regnū celoz p̄pter qd̄ necē ēi a?
sup̄mo p̄sidente fore tāte plenitudi-
nis p̄ntē vt p̄ferre possit q̄cūq̄ des-
seruūt huiusmodi itroductōis asse-
quūtōi z et? ipedimēta amouere z
talis potestas d̄; papal sub q̄ gra-
datim s̄; alie p̄ntes. **S**ane p̄mis-
sis scriptura euāgelij multiplici p̄-
hibz testimoniū **N**ā q̄uis oibz apo-
stolis cōmunitē data sit p̄ntis ligā-
di z soluedi d̄; em̄ Joānis. x. **A**plis
adunice p̄gregatis. **A**cipite sp̄m
sc̄m̄ xp̄i remisistis p̄ntā remissa s̄;

eis z xp̄i retinuerit? retēta sunt. **A**e-
tamē vt in hac p̄ntē aliq̄s ordo as-
signaret̄ sacre euāgelij text? petrum
singularē p̄rogatiuā fore sortitū in
multis suis passibz euā d̄ter itinuat.
Nā sibi singulariter dictū ē. **P**etre
pascē oues meas. sibi q̄ singularit̄
d̄; **P**etre rogauit p̄ te vt nō deficiat
fides tua z tu aliquādo p̄uersus cō-
firma fratres tuos. **S**icut luce. v. d̄;
Accēdes iesus in vnā nauim q̄ erat
symonis z sedēs i nauicula docebat
turbas. vt at̄ cessauit loq̄ dixit ad sy-
monē d̄; uic i altū z laxate retia v̄ra i
capturā. **I**n q̄bz p̄bis p̄ter h̄storie
p̄ntatē null? nisi sacre scripture igna-
rus p̄nterit aliōd̄ mistice doctrine au-
dēt denegare itaq̄ saluator ex illis
dignat? ē posteros iformare q̄ ecclie
sua sub forma petri vni pastorū sup̄-
mo p̄mitteret̄ gubernāda cui? eēt in
altū ducere z rethia relaxare. eo q̄
sue auctoritati incūbit articulos. q̄
stīdēs ac casus fidē z bonum ecclie
p̄cernētis discutere z definitiue des-
clarare. **Q**uippe oibz tā p̄memoria
tis adhuc euidēt? offerit̄ testimo-
niū **S**arh. xvi. vbi saluator iterro-
gās aplos ait vos at̄ quē me eē d̄;
ait? vbi subūgit̄ **R**espōdēs symon
petr? dixit **T**u es xp̄s fil? dei viui.
Respōdēs iesus dixit ei beat? es sy-
mon bariona q̄a caro z sanguis nō
reuelauit tibi s̄; p̄ me? q̄ ē in celis
vbi directe ad ipostitū p̄ntino sub-
iūgit̄ **E**t ego dico tibi q̄a tu es. **P**e-
trus z sup̄ h̄c petrā edificabo ecclie
siaz meā z tibi dabo clauēs regni
celoz z qd̄cūq̄ ligaueris sup̄ terram
erit ligatū z in celis z qd̄cūq̄ solue-
ris sup̄ terrā erit solutū z i cel. **S**icut
ioānis p̄o d̄; q̄ iesus ituit? **P**etrū
dixit **T**u vocaberis cephas cui? s̄;
gnificatōz euāgelista statim apit̄ d̄;
ces qd̄ interpretat̄ petr?. grece at̄ **C**e-
phas iterp̄tat caput. v̄traz at̄ iter?

Tractat' magri Hērici Borythū

terpretatio alteri deservit in Petro sub forma vni⁹ summi pastoris i eccl^{ia} electa. petra aut erat xps ide sibi no⁹ me ipositu ē petrus expmēs figuraz ecclie q̄ fundat i xpo q̄ z ipe ē caput ratōe plenarie p̄tatis collate eidē i regimine ecclie a q̄ cetera inferiores potestates debēt i rectores ecclie descedere. **Q̄** p̄fanda s̄ saluatoris p̄ba q̄b̄ ait ad Petru q̄cūq; ligaueris z q̄cūq; solueris sup̄ terrā. **Nō** em̄ potuit euident⁹ designari totalitas p̄tatis seu integritas plenitudinis p̄tatis q̄ in illo repetito signo distributio q̄cūq; **Gaudēam⁹** q̄ talē i ecclia fore p̄tatem q̄ se extendit ad dispēsandū z mutādū atq; relaxādū q̄cūq; possint p̄ciētā inq̄retas reyr̄ secura fiducia ad eternā patriā valeam⁹ aspirare postremo at ea q̄ in veteri p̄tinent testamēto p̄dicatis p̄sonat̄ dicitū ē em̄ **Doli** a dno vt p̄ q̄ro populi regimine sui q̄ laboris releuamine ex oi multitudine viros p̄bos timētes deū assumeret q̄ b⁹ in ipe mediator imediat⁹ p̄fideret iter deū z populū cū plenitudine p̄tatis sup̄ totā cōmunitatē q̄d cōit legimus p̄nuatiū vt summ⁹ sacerdos p̄tate haberet ordinādū q̄cūq; respiciebat cultū dei fm̄ statū illius populi **Et** q̄b̄ p̄tatis p̄p̄tis plene z plane elucefcit.

pp̄o. liij

Quāuis hierarchica p̄tās p̄ sc̄tām vitā adornef̄ nō t̄m ad eā sequit̄ neq; p̄ mortale peccatū tollit̄ vel diminuit̄.

Hui⁹ p̄p̄tis h̄ma ps̄ fact⁹ videt̄ nota p̄pter iōb̄ seneca ait **Grati⁹** est q̄cūq; sua dignitate p̄tus honesta vit⁹ **Sz** q̄ ad aliā p̄tē deducit̄ p̄ ex naturalis luminis dictamine. q̄a rectores ecclie respectu dei opant̄ sic instrumēta iuxta illd̄. sic vos ep̄ist⁹ met̄ hō sicut̄ ministros xpi instru

mētū at nō agit fm̄ p̄p̄tis formā. sz ei⁹ a q̄ mouet̄ z iō accidit̄ instrumēto inq̄tū instrumētū q̄lcūq; p̄tate v⁹ formā habeat p̄ter id q̄d exigat̄ ad ratōem instrumētū. sicut q̄ corp⁹ me dicit̄ q̄d est instrumētū aīe habēt⁹ ar̄tē sic sanū v⁹ instrumētū ait q̄ fistula per quā trāsit aq̄ sic argērea vel plum⁹ bea **Itaq;** incōueniēt⁹ z iperitē p̄nūciat̄ hui⁹ s̄te dicētes q̄ platū met nō habēt grām. q̄mō q̄ possunt alit̄ is grām p̄ferre. **Tale** reuera mortū ē frivolu⁹ **Nā** p̄ticipatio forme in ducēde i affectu nō facit aliq̄d eē instrumentū. z p̄ p̄sequēs subtractio hui⁹ nō ipedit vsum instrumētū **Se** curis em̄ ē instrumētū p̄ q̄d forma in mēte artificis p̄cepta trāsmittit̄ ad ligna z lapides z t̄m ip̄a securis in se nō h̄z formā dom⁹. sic etiā de⁹ p̄ malos ministros ifundit̄ grām si delib⁹ q̄uis ministri mali grā careant. vñ z n̄ra sacramēta noue legis nō habēt in se grām subiectiue z t̄m casualiter opant̄ ad grē susceptōes **Adhuc** at̄ eiusdē ratiois ē. p̄sc̄q; bonū z vitare malū. **Christ⁹** at̄ instruit̄ rectores ecclie cū salus z felix gubernatiois subditōz. **Cōstat** at̄ si oz rectores ecclasticos eē sanctos z iustos vt eis a subdit⁹ obediret̄ ex h̄ ip̄o frustraret̄ intentio xpi. **Quis** em̄ ignorat̄ q̄nta p̄lurgeret turbatio q̄ta seditio q̄nta dissentio subditōz ad sup̄iores volētes defect⁹ inferiorū corrigere seu punire. **Cōfestim** em̄ obijerēt sup̄iorib⁹ eos nō eēius stos z sc̄tos ac p̄ h̄ eis nō fore obediedū i q̄t̄ zc. **Dis** at̄ suffragant̄ et euāgelica z apostolica testimonia **Q̄** em̄ nō definit aliq̄s eē minister xpi ex h̄ q̄ ē mal⁹ testat̄ dñs **Matth.** xxiij. designās se in ecclia sua habere ministros bonos z malos d̄ em̄ q̄spuras z fidelis seru⁹ z prudens que p̄stare dñs sup̄ familiā suā vt

Practica eijciēdi demōes f. lxiij

de illis cibū in tēpore. bea⁹ ille ser
u⁹ zc. Deinde sequit^r Si at dixerit
mal⁹ ille seru⁹ i corde suo morā fa
at dñs me⁹ venire z cepit pautere
z seruos suos veniet dñs fui ill⁹ zc
In hac enī saluator⁹ sentētia inuisit
q⁹ iter ministros suos q⁹ p⁹st⁹ fideli
b⁹ aliq⁹ st⁹ bono q⁹s vocat b⁹ros z ali
q⁹ st⁹ mali q⁹b⁹ pena p⁹minat^r Qui ite
rū dr sup cathedrā. moisi sedēt scri
be z pharisei q⁹cuq⁹ dixerint vob fa
cite fm opa eoz nolite facere q⁹b⁹
p⁹b p⁹ceptūe nob imūgūt ne dū scri
bis z phariseis mal⁹ obrēpādū q⁹nni
mo q⁹ pl⁹ ē sub dēs q⁹cuq⁹ dixerint
vob facite. obligat inferiores debere
obedire superiorib⁹. nec p⁹sumere supi
orū p⁹cepta discutere vl⁹ examinare.
hui⁹ rei iohānes euāgelista euidēs
ponit exēplū de Caipha dicens Cū
eēt p⁹rtifer anti ill⁹ p⁹phetavit Ecce
caiphas mal⁹ z tū p⁹nter. z rōe di
gnitatis p⁹ntificialis instinetu p⁹phes
tico mouebat ad p⁹phetādū. Ap⁹ls
enā p⁹ ad Cori. iij. Nihil inq⁹ mī
hi p⁹fer⁹ suz. s⁹ nō i h⁹ iustificat^r sum
q⁹ p⁹ dixit Sic nos existimet hō sic
ministros xpi. Erar⁹ h⁹ cert⁹ q⁹ esset
minister xpi z icert⁹ si eē iust⁹. Do
ctē igit aliq⁹s eēt minister xpi q⁹uis
iust⁹ nō sit. Et h⁹ ad excellētiā xpi p⁹
tinet cui sicut hō deo seruiūt nō so
lū bona s⁹ enā mala. mala q⁹ p⁹ ip⁹
puidētā i e⁹ glām ordinant. Et ita
plati pctōres possunt diuine ordina
tōis fore mīstri z exequutores quē
admodū sacerdotes mali veraciter
p⁹ficiūt z ministrāt sacra. Aliū hui⁹
exēplū de pilato habemus Ioā. xij.
vbi pilato se iactate de sua p⁹re ref
pōdit saluator. Nō haberes in me
p⁹re nisi datū eēt tibi desup. Cōsen
sit q⁹ saluator q⁹ pilat⁹ haberet p⁹as
tē a deo sibi collatā. Pen⁹ q⁹z Ap⁹ls
admonet xpi fideles obedire suis
dñis ne dū bonis z modest⁹. s⁹ enā

discolis scribēs p⁹uas ad fidē i p⁹
mitiua ecclia vt obedirēt p⁹ncipib⁹
ifidelib⁹ rāq⁹ dei auctoritate h⁹ntib⁹.
Sic igit nec scāritas vite p⁹fert p⁹
tē regitūā nec pctm⁹ h⁹nt eā aufert.
Quipe iohānes baptista baptiza
uit z rebaptizabant. Judas hō ba
ptizauit nec rebaptizabant. Por
ro si p⁹sideratōes p⁹sentē tēdam⁹ ad
ver⁹ testamētū p⁹missoz occurrūt cō
sonātia. Nā sapiētie. vi. d⁹z. Pretere
aures v⁹as vos q⁹ p⁹ntinet multitudine
dines. z placez vob i turbis natio
nū q⁹ntā data ēa dñoyob p⁹as z v⁹
tus ab altissimo. q⁹ iterrogabit opa
v⁹ra z cogitatōes scribitis q⁹m cū ef
fer⁹ ministri regni ill⁹ nō recte iudic
cast⁹ nec custo d⁹st⁹ legē iusticie neq⁹
fm volūtate dei ambulast⁹. Exēpla
ritur q⁹z idē p⁹stat. Nā ioseph⁹ p⁹ant
el z plures alij scāssimi regib⁹ ifidelib⁹
erāt subditē p⁹bor ope eos reges
p⁹stātes. Silt⁹ dauid saulē eē regē
asserit Postq⁹z deprauat^r mādatū
dei p⁹stissit. Cū p⁹mi regū. xvij.
ait dauid Nō parū vob videt^r eē g⁹ne
rū reg⁹. Et dande placuit p⁹mo in
ocul⁹ dauid vt fieret gener reg⁹ item
p⁹mi regū. xvij. dauid saule sepissē
me vocat regē q⁹uis i malicia eēt ob
stinat^r. Cū ip⁹e dauid succedēs saul
li i regē p⁹stituit. Joab p⁹ncipē malicie
fore malū nō tū ab eo z cessaz sibi re
uocauit p⁹atē. Sep⁹ enā p⁹phas
dñs iuehit p⁹tra malos sacerdotes
et eo q⁹ male vite sue exēplo eēt cā
ruine ppli. arm⁹ eos vocat sacerdotes
recognosces eos h⁹e p⁹atē sacerdo
tale Cū decē le. p⁹los mūdatos dñs
remisit ad sacerdotes veteris legis
q⁹uis malos. Qui⁹ signū doctores
assignāt q⁹ noue nō redierūt deo grā
rū actōes referētes seducti p⁹ sacerdo
tes q⁹si p⁹rite ceremoniaz suaz nō ac
dono xpi sanati eēt. Quā plurima
hui⁹ p⁹tas alia possent adduci test⁹

1. d. d. long. m.

Tractat' mgr̄i Hērici Gorychū

monia q̄b̄ breuitat' cā om̄issis p̄p̄
p̄t euidēter p̄dudi ex p̄missis. for̄si
tā ar̄ aliq̄s de secta huȳs itaz p̄rinar
p̄script' obijerit ex p̄bis dñi **Bar.**
vij. vbi scribit **Quid vides festuca**
i oculo fratris tui? trahē i oculo tuo
nō vides. hypocrita. eijce p̄m̄ trahē
de oculo tuo. tūc vides eijcere festu
cā de oculo fratris tui. h̄is ei p̄bis
designari videt' q̄ pctōr̄ nō dz ali
quē iudicare aut p̄denare. 7 p̄ h̄ q̄
p̄uet p̄tate dñandi alijs. **Qua** i re
aduertēdū q̄ multū ireret. h̄re p̄tā
tē ad vsu; alicui'. 7 vti digne 7 me
ritoze tali p̄tate. pctōr̄ em̄ h̄z p̄tā
vrēdi mēbris suis q̄ tū frequēt' abu
sit ad pctā quā ad seruiēdū iusticie
dz ex̄hibere. **Pari** forma p̄nceps aut
plar' pctōr̄ nō p̄uat p̄tate s; idigne
vrit' dū alioz pctā p̄sumit corrigere
et ip̄e pctōz obnox' detinet. s; nō
bis saluatoz inuit i ioāne scrib em̄z
phariseis mulierē i adulterio dep̄
hēcas 7 p̄m̄ legē moisi lapidādā ad
ducētib; ad iesu; r̄ndet dices. **Qui**
sine pctō ē p̄m̄ eā mittat lapidē h̄. d.
nō dico q̄ nō sit; rectorēs aut q̄ nō
habeat; p̄tate puniēdi trāsgressores
h̄yos i h̄rephēdo qz maiora p̄pria
vra pctā nō corrigitis q̄ ad alioz
pctā corrigēda p̄sident;. **Sic** ei vnus
q̄sq; tenet pl' se diligere q̄ aliu; sic p̄
us tenet ee sollicit' de p̄pria vitā
tuosa 7 deū p̄cedere ad alioz pctā
corrigēda; ita ad ducta instantiā
nō militat.

In peregrināte ecclia tā fa
miliar' tā intia ē diuine motōis
assistētia vti i his q̄ fidelū salu
tē respiciūt 7 suos rectorēs s;
p̄stituta sine errore sit cēfēda.

Hāc p̄p̄e; dicat natural' lumi
nis rō. **Hull'** em̄ denegat qd̄ min'
ē q̄ affectuose dat qd̄ ē icōpabil'. s;
vr̄ ait **Boā.** sic de dilēct' mū; vr̄ vnū
geni. suū daret q̄ q̄ frōte auder' q̄s
dubitare qn̄ suē gr̄e assistētiā illi

ecclie i his q̄ p̄cemūt felice ei' guber
natoz. vñ p̄hs legit' rex vniuersi
rare tāq; i libro diuinā sollicitudinē
oib; reb; assistere. p̄m̄ vnūsciu; qz
nature analogiā dedit ei reb; corru
p̄tibilib; q̄ i indiuiduo p̄petuari nō
p̄nt p̄tate q̄ntiā q̄ possent se i spē
p̄petuare. istis iferioz; p̄uidit p̄ cor
pa celestia q̄nt' diuersis astr; 7 mo
tib; moueret ista iferioz; ad suos si
nes p̄sequēdos. **Nō** q̄ dilecte sp̄se
sue ecclie quā san' que p̄prio acq̄siuit
sue morōis assistētiā subtrahit qn̄
p̄nt' ei in his q̄ salutē fidelū p̄cer
nūt sp̄ assistit. **Huc** ex nouo testamē
to p̄cordat illō saluatoz. mar. vlti.
yobiscū suz vsq; ad 2 summar' em̄
seculi. **Et** illud vbi cūq; duoz v' tres
fuerint; congregati i noie meo i medio
eor; suz. **Sic** mar. x. p̄m̄p̄ssimā
sue p̄uisionis assistētiā nobis oñdēs
dat sollicitudinē q̄ nec passerēs aut
alia minuta p̄uat' sue p̄uisionis h̄i
cio ibiq; p̄cludit. **Quāto** mag; vos
q̄ plures est; sue p̄uisionis p̄ntemini
assistētiā. **Bar.** etiā. xi. d. **Quēq;**
orātes pctā; credite qz accipiet; vbi
p̄m̄p̄ssimū nob assistere liberalē su
uz affectū designat. **Sic** ad aplica
restimonia libet recurrere ecce ad **Ro.**
v. cōmēdat suā charitatē de' i nob
qm̄ si cū ad huc pctōres eēm' xps
p̄ nob mortu' ē. multo mag; nūc iu
stificati i sanguie ei' salui erim'. **Et**
exp̄ssē. viij. capi. d̄t. **Qui** p̄prio filio
suo nō peccat s; p̄ nob oib; tradidit
illū. qm̄ nō etiā cū illo oia nob do
nauit. **fidē** fimo q̄ sollicitē diuine p̄
uidētie ocul' nos aspiciat plane. **Et**
tuū. it. insinuat vbi d̄t. **Saule** saule
qd̄ me p̄sequis tāq; diceret sp̄s h̄m
meā ex fidelib; collectā tāq; meipm̄
reputo. q̄s ar̄ sui curā sapiēs p̄terit'
mittit. p̄pter qd̄ idē etiā ait. **Qd̄** vni
ex minimis meis fecist; mihi fecist;
Dictera **Ac.** xvi. d̄t. q̄ de' nō loq̄
ēa nob. in ip̄o oñ sum' mouemur 7
vixim' ip̄e em̄ replēs celū 7 terra

mō.
iij

Dimy

Practica eijciēdi demōēs. f. lxx

vbiq; ē p essentia p sentia z potētiay
Quic etiā veteris testamēti aucto
ritas p cordat. **A**it em nobil ille p
phera **Et** sub psona dei **Et** **Et**. **Et**.
Sup speculā dñi ego suz stās in gū
tē p dicit sup custodiā meā ego suz
stās tot; noctib; z **Et**. **Et**. **Et**.
Pūq; dicit mulier obliuiscā infantē su
uz; si illa obliuiscā fuerit ego tñ nō ob
liuiscā tui **I**nterea memorie occur
rit mutuū colloquū spōsi z spōse in
cānticis cānticoz vbi luce clarū sub fi
gura xpi z ecclie reiterat flagrantissi
mū amor xpi ad ecclā spōsaz suā di
cētis **Et** nūmō amore ex se vulnes
ratū. **T**ū nūmō amor nō pmit
tit assistētia diuine morōis circa nos
retardari q; pot; nos puenit iuxta
illū **Spōs.** **E**go sto ad hostiū z pul
so **Et** tēnim sapie. vi **S**apientia q; de
ē dicit **C**ōcupiscite q; s; mones meos
et diligite illos. facile videt ab his
q; diligit eā. z iuenit ab his q; qrit
illā. p occupat q; se p cupiscit vt illis
se potē occupat q; de luce vigilauerit
ad illā. nō laborauit assistētia illā
fortib; suis iueniet. **P**redicet; plura
veteris scripture exēpla obsequunt.
vbi de **Moise** iohue samueli. d; as
uid rectorib; illi; ppi legim; eos in
his q; ad ppi p; nēbāt salutē dñi
p; sulere z respōsuz reportare. **S**ic q;
p; q; hūano gūri diuine morōis as
sistētia indefinēter ē p; iūcta tāq; au
riga duētēs rectorēs ecclie in his q;
subditoz p; nēnt salutē q; z si xps
i nauicula petri dormiens p; mitrat
fluatib; eā iactari. tu tñ si xpm excita
uer; i corde tuo p; pie pigricia som
nolētia effugādo fiet subito magna
trāq; lilitas z mirāda. his enūerat p;
ter. p; p; iat; fastidiū p; tēti. p; stanter
asserim; p; p; nām idubitatē p; baz
et ex sacra scriptura canonica q; zē.
Spō. v. **S**ūmi pōntificis cardinaliū
atq; episcopoz decreta p; stitu

tiōēs ceterasq; canonicas san
ctiōēs tāq; leges ex dei aucto
ritate derivatas debem; ve
nerādo atq; obediēdo suscipe
re nō illas redarguere aut hu
mano sensu discutere.

Quic pō ondit ductu natural
dictaminis vnūq; d; em p; i illa ad
q; ei; p; tās. aut auctoritas se extēdit
p; pter qd videm; q; pncipes sup cō
munitates sibi subditas ferūt leges
iura z statuta cū p; tate coactiua im
ponētēs ea subdit; fūada. **C**ū q;
xpi vicarius papa z alij ecclie recto
res supplet vice xpi p; tate auctoritatis
nō amittēd; o; quibus forant p; tō
res p; dudit dare q; eoz ordinatōib;
tāq; a deo emanātib; reuerētē sit
obediēdiū. **C**ui alludit alia famosa
regula. **N**ā q; dar pncipale dar act
cessorū ānciū. **E**t rursus alia regu
la de cui; ē finis illi; ē disponere de
medijs ad finē. **C**ū q; rectorēs coira
t; i; stituāt ad pacificāvitā subditoz
ad iuicē h; at requir; q; eis p; figat alē
q; regula seu disciplina viuēdi. p; tin
git at h; p; p; stitutiōēs p; legib; laras
a rectorib; eadē q; nēitate q; lib; cōē
tas requir; rectorēs z leges seu p; stit
utiōēs ab eis laras p; felicitā vitā cōē
tat; **P**remisse p; tati cōmīdet illū
ārea ex euāgelio p; memoratū **S**up
cathedrā moisi sederūt scribet; pha
resei q; cūz dixerit; o; h; facite. volēt sal
uator exp; sse q; ordinatōēs seu p; stit
utiōēs suoz platoz subdite teneāt
recipere viuēdo f; m eas p; uersari. **E**
dit etiā ad idē qd dñs petro ait. **E**
t; bi dabo claues regni celo; qd cūq;
ligauer; q; dēcūq; soluer; sup terrā ra
tificabit; i cel; ac si diceret; mādara z
statuta q; manāt ex auctoritate tua
ex eod; etēt h; i canonica. q; verius
emanāt ex p; tate mea. q; i remōrit ē
norādū q; xps fuit noue legis i; stitūoz

Tractat' mgr̃i Hērici Borychū.

verere ipses cessauerūt ar legalia z iudicialia remanētib' pcept' moralib' veter' legis q obligat nō ex vi ill' leg' s; ex vi scriptōis eoz i cordib' b'nris p̃m illud Ap̃l ad Ro. ij. Cū em̃ gētes q legē nō hnt natural' ea q leg' sunt faciūt h̃mōi legē nō habētēs sp̃i sibi s; lex q osidūt op' legis scriptū i cordib' suis. Dñs cōtinuat moralia pcepta in noua lege sup addit aliē factā z p̃silia nō ar instituit aliqua pcepta cerimonialia aut iudicialia. h̃ ar q̃a mysterio nō vacat obniti' p̃ p̃dam'. Nā h̃ ip̃o scire nos voluit q̃ p̃lat' z p̃ncipib' cōmisit instituire tales ordinatōes circa suos. pyr p̃e fact' locis p̃sonaz. p̃ditōib' z alijs circūstātijs videret' p̃gruū z expedis re. vñ i luca idē inuēs dr. Qui vos audit me audit. z q̃ vos sp̃erit me sp̃erit. Ex q̃ plane sequit' correlarie diuine volūtati illos repugnare q̃ decreta decretales ceteras q̃ ordi' natōes applicas tāq̃ aurēticas renj nuūt recipere z honorare. Nā auctoritas p̃latōz a deo ēz sic idē ē repellez p̃latōz z dei auctoritatē. deinde z' isert' eos nimū delirare q̃ nō viderit auctoritatē reuerentiā g̃nraliū p̃siliōz. p̃stitutiōib' v' etiā scōz doctoz rj ecclie scripturis. Grego. Augus. Hierony. Amb. z p̃similiū. q̃b' p̃cul dubio dñs ap̃uit sensuz vt scrip̃turas intelligeret q̃ten' mystico s sensus q̃b' scriptura sacra ē graui' da ap̃iret z ad cōis hois capacitatē redigeret. Alioqn ecclia p̃ totū rēpus iāpiēs a p̃summatōe cursus ap̃loz penit' neglecta videret. Quo p̃tra regula dat' theologica q̃ eodē sp̃u scriptura sacra exponit q̃ fuit inspirata vñ talib' emul' volēs occurzere. Ap̃ls signāter dixit q̃ xps ad p̃summatōem scōz quosda dedit ap̃los q̃sdā p̃phas z ne tibi cōstat' addūgē q̃sdā doctozes. Rursus

3°. seqt' q̃ cōis stola theologica ele' gāter asserere p̃suevit. Si q̃s p̃rina ceter repugnaret illis q̃ auctoritate v'is ecclie sunt determinata marie in his q̃ fidē z cenūt z mores fidē lūi heretic' ceteret. Si q̃dē hec antoritas p̃ncipalr' residet i summo p̃sificā. p̃pter q̃d dr. Hiero. hec ē fides mea papa brissimie quā i catholica didiciā' ecclia i q̃ si min' p̃ite aut parū caute forte aliqd' positū. em̃ dāri cupim' a te q̃ petri fidē z sedē tenes. Si ar hec nra p̃fessio ap̃lat' tui iudicio p̃pbat. q̃cūq̃ me culpa re voluerit se ip̃eritū v' maluolū v' etiā nō catholicū s; hereticū cōpbat. Postremo ar veter' testamēti p̃ritas p̃missis dat' p̃cessus. Nam Deutro. xvij. dr. q̃ i his q̃ s; ambis sua z difficilia refugiētū ē ad sās cerdotes leuitici g̃nīs z ad iudicē q̃ fuerit illo tpe z facies q̃d cūq̃ dixerint q̃ p̃sunt loco quē eligit dñs z docuerint te iuxta legē ei'. seq̃ntiq̃ sententiā eoz nō declinab' neq̃ ad dextera' neq̃ ad sinistra'. vbi continuo s'biūgūt. q̃ sup̃bierit nolēs obedire sacerdot' ip̃erio q̃ eo tpe ministrat dñs deo tuo z decreto iudicis moriet' hō ille z auferes malū de medio israh cūctusq̃ popul' audies timebit' null' dēiceps intumescat sup̃bia. Ex q̃b' p̃p̃ois p̃ritas apparet solidata.

Sancte institutū ē atq̃ ex p̃p̃oi ip̃a ordinatōe diuina neminē ad sacerdotij ordinē assumi nisi vici' p̃supposita p̃petētia. Quāuis hec p̃p̃o dare sequit' ex di' c' i p̃rima. p̃p̃oe p̃cedere p̃t nihilomin' special' osidē ex abūdiāti. Nā quādo aliq̃ sibij nuicē repugnāt tra q̃ mutuo se p̃pati nō possint nic al' terz alteri cedere oz. h̃ ei sententiā rō naturalis luminis. Ea p̃pter den' as iter dicunt' negocia secularia in

Practica eiciēdi demōēs. lxx

tra illd apli. Nemo militās deo im-
plicat se negotijs secularib. Dicit
at pbs i. penio metaphy. q. hoim
natura multiplē ē sua ppēdes indi-
scutias z defect. qbz mortal nату-
ra hūana ē subiecta. Seneca pō dī
q. vnicuiqz naturalē indita est cura
sui corpis. hinc ē considerata cōi pō-
dione hoim q. hoies q. tāta p̄munt
penuria q. eis deficit sui vic. p̄pē-
tencia multiplē sūt solliciti z aio di-
stracti cupientes suis idigētis neces-
saria procurare. Quinimo qd̄ detē-
ē interdū aut q̄busdā futilibz actibz
insistūt aut qdā ihonesta z indecen-
tia ppētrāt. Teste sapiēte puer. vij.
pp̄ inopiā multū deliquit. Et puer.
xxx. Ne forte egestate pp̄ullus fu-
rer z p̄iure nomē dei mei. Quo p̄ oz-
do seu stat. sacerdotāl̄ oppositas re-
q̄rit pp̄ietates. Requirit em̄ aim a
corpaliū distractōe pacatū. requirit
insup foris vitā honestā alijs exem-
plare. Vita em̄ sacerdotis more sal-
dz ēē p̄dimentū morū in laicis. Et
qz teste p̄ho. v. ethi. Leges ferunt
s̄m cōem statū apli. Hinc ē q. ecclia
laudabilz z canonicē ordinavit ad
sacerdotiū nō pmoueri hoies qbz
vici p̄pētētia nō arrider. Quā p̄hs
manuuctōe natural̄ lumis p̄lau-
de p̄memorat q. ap̄d egyptū sacer-
dotiū gens vacare p̄missa ē. cui de
publico stipēdio assignata fuit p̄ui-
sione necēarijs p̄curādīs dīstraheret.
Idē etiā. vij. pollice dī. q. sacerdos
tes detēt hīc māssiones pulciores
seorsuz a populari tumultu segega-
tas pp̄ vacatōes. neqz decet eos ser-
uilibz opibz imisceri. Nā oim aliorū
in ciuitate sacerdotiū ē dignissimū.
Qui p̄pōnis vitari p̄cordat no-
ue legē scriptura si mēterem mystico
oculo sp̄sialē saluator em̄ loquens
ap̄lis z discipul̄ sub figura ecclīasti-
coz dī. vos estis sal terre. vos estis

lux mūdi sic luceat lux v̄ra corā hoī-
bz vt videāt bona apa v̄ra vt glōri-
ficēt patrē v̄estz q̄ i cel̄ ē z h̄ ad exte-
rioris p̄uersarōis sacerdotalis p̄tis
net honestatē. Quātrū p̄o ad interi-
oris pacis in aio trāquillitatē igno-
rare nō oz q. sacerdotāl̄ officio sin-
gularitē incūbit p̄tinuis oratōibz
et sc̄ris meditatōibz insistere. qbz rē-
poralis p̄uisōis anxia cura nimis
iunicat. Qua p̄pter ad sacerdotale
officiū p̄mori icessanter ante mēris
oculos reuoluere detēt illud salua-
toris. Tu ar̄ cū oraueris intra cubi-
culū tuū z clauso hostio ora patre-
tū. Que qdē p̄ba s̄quis de cubi-
culo z hostio materialibz itellexit
parū edificat. Ad moralē ḡ sentim-
cū saluatore p̄dica p̄ba reuocātes.
Nā aliud ē intrare cubiculū z hostio
clauso orare patrē nisi effigata dis-
tractōis cura ex idigētia necessario-
rū inuēte z mēte a volatu oratōis
dep̄mēte collecta itēdōe ad deū afce-
dere. illuc deuota desideria afferre.
sui z aliorū p̄tā deplāgere. Ecce
ad veterē legē h̄storiā recurrentes h̄z
ius ecclē p̄stitutōes iuenim̄ equalē-
ter p̄ mōsen a dño traditā. Cū em̄
dñs vt sacerdotibz z leuit̄ decimas
et multas alias oblatōes darent
duodecim alias tribz obligauit qd̄
aliō ḡ equalēter vic p̄pētētiā sa-
cerdotibz inūgēdo p̄ordinauit. Pa-
riforma. adē p̄stitutōe ioseph testio-
niū p̄hibuit scribitur. Gen. xlvij. q.
ioseph oēs hoies z eoz possessōes
regni egypti subiecit. Pharaoni p̄
terrā sacerdotū q̄ a rege tradita fuit
eis qbz insup statuta cibaria ex horre-
is publicis p̄tebant. Q̄stro honore
ap̄d egyptiacos venerabāt sacerdo-
tes. de ipis ei s̄ficatū ē illd apli p̄
ad. Thi. v. Qui bñ p̄sunt p̄sbyteri
duplici honore digni habeant. Nā
illi p̄prias habeāt fr̄as literas alijs

Tractat' m'gr'i H'rici Gorythū

orū possessionib' i fuiturē redactis
dein 2° ex public' horreis statuta ci
baria eis ministrabant tāq' reddit'
eis pordinata vt suo officio vacaret
aio herato Et q' p' q' p' situ' p' pe
tente viter' raronabilis ē 2 scripture
p'formis cōi hoim p' dūoz defecti'
b' p'clar' igit' zc. Et q' oib' sup' s'
ciali' summat' ad terminū ē deduc'
enū qd' i p' hui' opis distinctione
p'mittebat tractādū ad gloriā dei
in secula seculoz.

1^{eda}
dūm.

Oeo grās referētes q'a du
ce' auxiliō p'missis i hu
ius opis distitōe p' fati
fecim'. suggest' ex eiusde'
auxilij fuducta opaz dare
vt satisfiat his ad q' in hui' eiusde'
opis distitōe sequūda pus nos
obligauim' p' tractāda eneuare. s.
huy' sitaz errores circa psonas ec
clesiasticas eoz possessiōes 2 reddi
tus seu alia stipēdia ecclesiasticis la
borib' deputata pcedēdo vt sup' p
ppōnes triplici g're testimoniū ro
boratas q'ru' p'ma sit hec.

1da
p'ma.

Nō esse curādū p'sentes p's/
byteros 2 sacerdotes expellere
q'a eis expulsis meliores de
bēt succedere ē facin' tā execra
bile. vt merito ois religiosus
aim' ad idignatōez p'mor' tā
tū nefas abhorreat audire

Nec p'pō deducit p' ex natural'
luminis radio Nā sic morbo tanto
p'iculosior ē q'nto sequit' poris p'nci
pij vite corruptōez Parip' acto tāto
grau' ē p'ctm q'nto p'seqt' ad corru
ptionē poris p'ncipij i ipa rarōe d't
at p'bus. vij. p'p'ly. q' expulsio ē spēs
mor' violēti i ferre at alicui violētiā
q' p'rij spūs suggestiōe aduersat illi

originali p'ncipio iusticie q' d' nō fa
cies alijs qd' tibi minime fieri vis.
Teste at p'ho 2° Betha. i foribus
null' deliq'r. q' circa p' p'ncipia nel
mo errat nisi cōis vite maliciā tran
scēdat vñ vchēnēs hoz itelligit' ra
tōis corruptio q' p'fata p'ncipio au
dēt p'rauentre Aggrauat' at h' ipoz
p'ctm nā si ex ip'ctu carnal' appetit'
alteri irrogare iniuriā sit vituperabi
le Adhuc redd'it enorim' si h' p'rin
gat i p'sonā nō q'dē parē s' sup'iorē
p'sone at ecclesiastice ad secularē p'p'm
p'parant sic aia ad corp' qd' rursus
liq'de p'p'edit' d'eter' si ad mēte' redit
cam' p'p'm p' Eth. dicētes Si ama
bile ē saluare bonū altari' vñ' mul
to meli' 2 diuin' ē p'curare bonū to
ti gēri 2 ciuitatib' A sensū q' p'rarior
extreme malicie ē i ferre violētiā toti
cōitati ecclesiastice. hui' adhuc corru
ptōis pest' a g'rauat' ex h'. O em
aial natural' diligit' sibi sile. q' p'ra
qn' q's iniustā lesione' atterat alteri i
ferre signū ē ei' affectū extra natura
lē suā iclīnatōem eē relapsuz. ductū
q' natural' luminis h' p'cludere ipos
huy' sitas tā i rarōe q' i volūtate le
p'ra nimie affectōis isectos eē q' non
fozmidat' asserere nō eē curādū p'sen
tes p'sbyteros expellere P' d' em' eius
dē. p'pōis v'itas mltiplicat' certificat
ex noue leg' testimonijs Requim' su
p' ē p'libatū saluator n' Dat. xij
pie iform' as p'p'm dixit' Sup' cathē
drā moisi sederūt scribe 2 pharisei cō
tinuo at sic bon' p'ceptor aliō mīun
xit nō tū dicēs Q'ate eos de cathe
dra aut de domib' possessiōib' aut
patria expellite. Nō q'dē h' dixit' q'nt
pot' p'cepit. q'cūq' dixerit vob' faci
te tāq' diceret exultete eis reuerentiā
otediētā 2 alia eis debita tāq' v'is
sup'iorib'. p'pter qd' ioh. 2° legim' q'
dñs de tēplo cecit' oēs vendentes
oues 2 boues Nō at legit' q' idē eē

In domo dei xpi p[ro]p[ri]e[m] q[ui]buscu[m]q[ue] iussor[um] ap[er]t[ur]a id op[er]at[ur]

Contra huyslitas **Co. lxxj.**

erit sacerdotes s[un]t Saluator[is] sep[er] vocat se par[er]familias au[tem] dom[us] e[st] eccl[esi]a iuxta illud p[er] ad **Thi. iij.** vt sci as q[ui]m[od]o o[mn]i[um] te i domo dei p[ro]uer[bi]ant. q[ui] e[st] eccl[esi]a dei viu[us] colu[m]na z firmam[en]tu[m] dicit[ur] i hac domo fuitores z m[is]t[er]i s[un]t p[ro]lati sacerdotes z alij eccl[esi]a stia. q[ui] si terren[is] p[ro]nceps moleste ferret vbi de domo sua m[is]t[er]os suos z fuitores videret expelli. q[ui]sromagis nemo ab eccl[esi]a m[is]t[er]os xpi expellere p[ro]sumet nisi q[ui] oipoter[is] dei indignatio ne i curere no[n] timet. For[is]an q[ui]s pro huyslitis r[ati]o[n]es dicit ipi p[ro]tendit q[ui] salt[em] mali dete[re]at expelli huic cauilla t[em]p[or]i occurrit illud **Mat. xij.** vbi vol[un]t t[em]p[or]i z yzania de agro colligere dicit si m[is]t[er]e vtraz[um] crescere vsq[ue] ad mess[em] **Abi** adicit signat[ur] dices **Tuc** di ca mess[em] vtr[un]q[ue] colligat yzania z alli get i falciculos ad p[ro]buredu[m] z p[ro]gre get triticu[m] i horreu[m] meu[m] notate v[er]ba **Tuc** inq[ui]t sine mess[is] h[ec] e[st] sine secu li ego dicit m[is]t[er]oz[um] vt colligat **Abi** sit g[er]t nu[n]c t[em]p[or]i q[ui] sil[icet] crescit yzania et triticu[m] aliq[ui]s p[ro]p[ri]a temeritate aus deat sacerdotes q[ui]suis notorie ma[li] los de p[ro]p[ri]is expellere aut p[ro]scribere p[ro]f[er]u[m] d[omi]ni malicia ab eis no[n] aufert p[ro]tate officia eccl[esi]astica veracit[er] exerce di q[ui]b[us] i feriores obligant ad eoz[um] re uerentia z sustentatoez no[n] at ad iniu[er]s[us] r[ati]a ihereda[m] vl[icet] expulsiōez. **Atina** ist[is] i sp[irit]u[us] sapiēter iuelliger[et] z malis p[ro]p[ter] bonos parcerent imitatores dei. gen. lxxvij. q[ui] oib[us] d[omi]no d[omi]na pe gasser si i ca decē iusti repire ponu[n]t sent no[n]e d[omi]ni sacerdotib[us] scribis z pharisais adulterā p[ro]sentātib[us] z res p[ro]sioez ab eo extorq[ui]tib[us] solū dicit q[ui] sine pctō e[st] p[ro]mā mittat i eā lapidē **Neq[ue]** p[ro] eos de t[em]p[or]e expulsiōez eie cit **Itaq[ue]** tā maifest[is] certificati euāg[el]icis restionijz p[ro]p[ter] p[ro]missaz tene am[er] tāq[ue] canone vitar[is] **Porro** p[ro]di et[is] aplica etiā restionia p[ro]cordat nā

q[ui]te reuerētie sit sacerdotij dignitas testat **Ap[osto]lus** petr[us] p[ro]me petri z vos inq[ui]t est[is] gen[er]e[rum] electu[m] regale sacerdot[us] tuū ges[us] sc[ri]pt[ur]a p[ro]p[ter] acq[ui]sitiōis nescio si p[ro]conu[m] grad[us] sacerdotal[is] possit alit[er] extollere cū dicit regale sacerdotu[m] g[er] sacerdotib[us] debet regal[is] reuerētia z nullaten[us] p[ro]p[ri]is violētia **Paul[us]** q[ui]s scribit **Thi.** sic ei p[ro]cepit p[er] ad **Thi. v.** **Aduertus** p[ro]sbyterū noli accusa tōez recipere nisi sub duob[us] vl[icet] trib[us] re stib[us]. **Quomō** g[er]isti p[ro]fidi p[ro]sumit p[ro]sbyteros expellere q[ui] Ap[osto]lus sine le gitimo documēto p[ro]uoluit solā a accusatoez admittere. **Heminim[us]** iterea eiusdē g[er]itū doctor[um] doctrine quā tradit ad **Ro. xij.** vbi ait **Dis aia** p[ro]t[er]ib[us] sublimiorib[us] sub dita sit no[n] e[st] em[en] p[ro]t[er]is nisi a deo q[ui] a deo s[un]t ordinata s[un]t itaq[ue] q[ui] resistit p[ro]t[er]i dei ordinatōi resistit. z ista p[ro]ncipes no[n] s[un]t timorū boni opis s[ed] malivis at no[n] timere p[ro]t[er]em bonum fac z habes bis laudez ex illa. dei enim m[is]t[er] est tibi in bonum si autem malum feceris time. Non enim sine causa gladium portat dei enim m[is]t[er] est vindex in iram ei qui malum facit in quibus p[ro]ponit tria e[st] necessa[ria] ad iustam pene inflictoem. s. au[tem] toritate z p[ro]t[er]e i eo q[ui] pena iustit[er] cul p[ro] i eo au[tem] pena iustit[er]. z t[er]tiu[m] ordo iur[is] alioq[ui]n p[ro]t[er]is no[n] p[ro]cederet ordi nate q[ui]libet hoz[um] absente p[ro]t[er]i p[ro]tin[us] git i pene inflictoe **Et** q[ui]b[us] liquet quā ta absurditate exorbitat hi p[ro]p[ri]i huysliti q[ui] nullo hoz[um] obfuaro labo rāt m[is]t[er]os dei sacerdotes aiciedo expellere. **Prererea** veter[is] leg[is] s[un]t gure z p[ro]phetaz oracula iuentū p[ro] missis p[ro]sonare figurat[ur] em[en] ibidem scriptum est bestia que retigerit mō rem lapidabitur recitatie ad he[bra]icos duo decimo **Originaliter** **Et** odi. xij. **Et** **Oza** tangens archam p[ro]cussus est sup[er] temeritate sua q[ui]b[us]

Tractat' mgrī Hērici Borythū

figuraliter designat q̄ inferiores in
urgere nō dnt̄ p̄ra superiores neq̄
p̄ra ecclesiasticos q̄ p̄ archā figurat̄
Quippe p̄mū regū. xxvi. dī. Quis ei
extēdit manū suā i xpm̄ dñi z erit i
nocēs. Ecce ip̄e dauid p̄riculā de
chlamide abscedēs saul sui p̄sequi
torz z que sine pctō potuisset occi
disse cordialit̄ penituit. q̄ tā exiguā
xpo dñi irreuerentiā intulit q̄ isup̄ ius
uene Amalechitā occidi mādauit se
quādi regū p̄ asserēt se saulē occi
disse rātoz p̄tin' ad iūctēs q̄re inq̄t
nō tūmūisti manū mittēre i xpo dñi
Silī i ps̄ dī. nolite tāgere xpos me
os **O**es xpo sacerdotes s̄z xpi s̄ est
vincti vincto e sacrali ad diuina myste
ria exequēda q̄ si digne exequant̄ p̄
merent gliaz si at̄ min' digne nō tū
icidūt i populare punitōz s̄z altiori
iudicia finalit̄ redduntur rōem ad
eterni supplicij dānatoz **S**ic em̄ p̄
Doisen ait dñs mea ē vltio z ego
temerarios **C**ur vsurpāst̄ qd̄ meū
ē. pctōz em̄ vltio mea ē nō v̄ra **E**t si
quādoq̄ p̄ncipes vltōz i pctōz
exerceat. tal̄ mea ē debito ordie salz
uo q̄ p̄termisso cessa sibi abutunt̄
p̄tate ip̄i q̄z dñs q̄ postea i euāgelio
ad discipulos tāq̄ ad illos i q̄b̄ re
p̄sentab̄ant futuri ecclesiā dixerat
Qui vos recipit ne recipit pus di
xit i p̄pheta zacharie 2° **Q**ui vos tā
git tāgit pupillā oculi mei. itaq̄ nō
expellēdi s̄z sacerdotes s̄z honorāz
di pon' cā idulgentiā ip̄etrādi teste
sapiēte **E**cclia s̄ci vlti. i. tota aia tua
tūne dei z sacerdotēs illi' sc̄ifica i
oi fratre tua dilige eū q̄ refecit z mi
nistros ei' ne derelinqs̄ honora dñi
ex tota aia tua z honorifica sacerdo
tes z ppurga te cū brachijs. da illis
p̄tē sic mādatū ē tibi p̄mitat̄ z pur
garōis vbi sapiēs timorū z honori
de illico s̄būgit honore sacerdotū

et suoz mistoz inuēs q̄ vno posito
ponit̄ z reliquū z itē p̄to iterimif.
Quid plura. si nō plūctas dispens
dūi p̄hiberet innumera huic p̄tati
possent afferri testimonia. **C**ōtēti q̄
de tātoz testū fide dignoz copia li
q̄de p̄cludit̄ huysitaz. secta nimis
erronea dicētū q̄ expellere sacerdos
tes nō d̄z hāeri cura **S**i p̄libata
sic solide sint fundata de sola etiā ex
pulsio locali. **N**ulli dubiū q̄ n̄ cuius
dēri' cōicāt̄ de expulsioe cū ad iūcta
occasioe corpali. h̄ em̄ icōpabilis eē
detestabilis nemo sane met' ignorat
Noqn̄ necē ē degneret ad blasphe
mie irregularitā **D**oeth **I**dumet
trucidāz sacerdotes dñi et ip̄io lau
lis regz inq̄ssimū cui i hoc p̄sentire
remnerūt cereri ei' ministri p̄mū re
gū. xxij. **D**erito isup̄ eoz temerari
a assertio venit icēpāda qm̄ dicit
q̄ p̄sentibz expulsis succēder̄ melio
res. **N**ūqd̄ em̄ ip̄i p̄pheticō spū illu
minati futuros bonos puidēt p̄sen
tū successores. **S**ane nō aut nūq̄
ip̄oz ē itē' mouere volūtatē a ma
lo i bonū **A**bit. h̄ em̄ deo p̄p̄riū cas
tholica doctrina p̄fiter̄ neq̄ tū p̄ h̄
iustificarent p̄sentes sacerdotes ex
pellēdo. p̄ vt facile p̄gnoscer̄ h̄ **P**o
stoli ad Ro. legāt̄ dicētē. **N**ō s̄z
faciēda mala vt euentiāt bona **I**ns
mēla at̄ dei sapiētia p̄pter meliora
bona p̄mittit mala. h̄ facere mala
p̄pter bona loq̄te relegari ē ab illa
iustissima puidētia. **E**ra sacerdos
tes etiam malos intuitū sacerdotū
huysitē nobiscū honorēt nō occi
dāt nō expellāt nō aliā penā istigāt
vt d̄ um sibi p̄ficiū iueniāt. tāta p̄
hac p̄one sufficāt.

Sancta ecclesia ad sine p̄fec.
tōis cumulū erigit religiones
a capite suo xpo etiā originali
ter institutas.

Contra huyllitas **fo. lxxij**

Hec ipso ostendit primo ex ratione naturalis. Quia enim unumquodque agens agit sibi simile ut dicitur in metaphysica. quoniam ratio aliquid stat in ecclesia et christo sicut ratio ponitur de causa facti ascribi christo. statum autem religionis continentiter statum perfectioris. Non ergo illi statum placatum deo denegari esse placatum a precelesti. **P**ro huius plenioris intellectu iuuat nos apostolus primo ad Corintheos. scilicet huiusmodi diuisiones gratiarum sunt. **I**dem sunt. **I**dem autem dominus. **E**t diuisiones operationum sunt. **I**dem vero deus qui operatur omnia in omnibus. qui variis dei donis enumeratur. tandem concludit. **H**ec autem omnia operatur unus atque idem spiritus diuidentis singulis prout vult. **I**n fit quod de ex benivolentia ipse voluerit. **Q**uidam homines ultra eorum modum inflantur ad desiderium celestium bonorum. et quod huiusmodi mediis inter ista transitoria. et bona celestia patrie spiritualia. necesse est quod quanto plus inheret rebus temporalibus. tanto longius distat ab altero extremum bonorum spiritualium. qui igitur a deo in amore illius celestis thesauri et precioso se margarite scilicet accessit quod tota intentione et ex omnibus viribus illuc suspirat libenter quilibet impedimenta deponunt quod obistere possunt contra libertatem volatui animi sursum et supra. libenter ergo renuntiant bonis huius mundi quod licite possent vti. bona autem huius mundi qui ad usum humane vite pertinent in rebus consistunt scilicet in diuitiis quod renuntiamus per voluntariam pauperatē. **I**n delicis carnis quibus renuntiamus per continentiam et in superbiam vite quam abdicamus per obedientiam. **P**ro quod i voto istorum trium proplecti religio qui statum perfectioris importat. quod scilicet instrumenta quod impedunt peruenientis di ad charitatem perfectam. qui est vinculum perfectioris horum. **P**ro filia saluatoris i euangelio legitur instituisse. scilicet filium pauperum **Matth. xij. vbi dicit adolecentem**

vade et vende omnia que habes et da pauperibus. **C**onsilium continentie cum dicitur. sunt eunuchi qui castrauerunt se propter regnum celorum. **Matth. 23. ad Corintheos. vij.** continentiam preferat matrimonio. in quibus preferat facilitatem fruendi domino. **C**onsilium vero obedientie dedit quoniam adiungit. **E**t sequitur me. **Matth. 23. xpi non solum fit imitatio opera christi sed obedientia mandatis ipsius. sicut illud Iobis. x. Quis me vocem meam audierit sequuntur me.** **P**remissis resonat quod habet in actibus apostolorum de primitiue ecclesie fidelibus in hierusalem. qui viderunt propria viuantes in comitiis sub dispensatione apostolorum. **S**ane ne ex hac sua doctrina occasione quod accipiat cauillandi obnixus duo sunt attendenda. **P**rimum est si plura concurrant vno exente meliore quod alterum. non necesse est alterum haberi tanquam malum. **U**bi et apostolus vbi loquitur de continentia et preferens matrimonio volens inuenire quod matrimonio non bonum est statim adiungit quod mulier si nubat viro non peccat. pari passu qui voluntarie propter libertatem deo seruire a superdicis bonis se ipsos abdicant sunt preferendi nec tamen ventunt vituperandi qui eisdem bonis moderate vtuntur in eis finem constitucendo. **Q**uidam vero est attendendum quod aliquid sicut se et sunt plures est melius. quod tamen ex aliquo indispone huic aut illi non est melius. **S**ic enim ait philosophus quod sicut se melius est philosophari quam dicari. tamen indigent melius est dicari. **S**icut predicta consilia sicut se sunt omnibus ex obedientia sed quibusdam non sunt expediens et eorum indispone in quibus eorum affectus ad ea non inclinatur. qui quod idem natio ex singulari prerogativa amoris dei erogata alijs non est necessaria. quod vt dicitur et ipse dat dona sua singulis prout vult. **E**t ideo dominus euangelica consilia proponens sicut facit mentionem de idoneitate hominum ad obseruantiam consiliorum. dicit enim consilium pauperum primitiue. **S**i vis perfectus esse dominus consilium castitatis dicitur. **Qui**

Tractat' mgri Hērici Borythū

pe' cape capiat. § 2c. Qui stat' pfectio figurabat in veteri testamēto holocausti sacrificio, qd totū ad honore dei icēdebat. Na statū religiois assumēs se totū deo tāq' arborē cū fructu offert. hui' etiā figura fuit sanctimonia nazareoz. put scribit' Nūc. vi. Qui cū deuoti' seruendi deo subierūt q'rdā abstineciā z vota q'dam emissa p eos pple bāt ad sue sacrificatiois pfectōes. Ad idē defuit q' sub Heliseo tāq' sub p're ples pphete tāq' fratres habib' tabar i vniū sub ei' obediētia viuētes i cōi. Consult' nūmtrū blasphemii istū deo se subijcerēt si se exēplo pformarēt. q' p'lo iudeoz relēli z dure ceruicē. mltō tpe pep'at in ruitu patz a qb' p ozāq'ne descendērant Abrahā Isaac z Jacob. huius morē gerētēs detractare religionib' desistat i qb' tot sci vni floruerūt q' eas doctrinis z morib' venustauerūt in qb' expūmētāl' deū opari nullo latē' abigim'. ex qb' sat' elucēscat veritas nostre p'pōis.

Apō terciā. Rectores ecclie aut viros eccliastricos ppria nō iuste h'fe possessiōes eoz z decimas tollere. ē nō mō sacrilegiū pmittere. q' nūmo p'tra naturale rōnis dictamē insanire z contra facta eloquia p'truire.

Hec p'pō declaraf' p' ex natural' lūminis deductōe. dicitur ei iusti' eq'itas q' q' i alioz p'ncipāt labores respēdāt eis cōpēratōnez. Alioqn' foret ineq'litās quā detestaf' iusticia. quē admodū si q's i alteri vinea cācolēdo laboraret. merces laborāri detēret quā nō reddere eēt iusticie act'. p'p' qd olim dictū ē. De q'uar' alle labor quē p'mia nulla sequunt'. q' q' rectores eccliastrici. plari. sacerdores ceteriq' talē diuis officijs ac

spūalib' actib' mācipari p cōi p'lo laicali astrigūf labore deū orādo laudādo ex sacra sc'ptura i vīa salu' t' dirigēdo vicia itrepādo y't sic cōis p'ls illiterat' extionib' usq' occupatiōib' distract' c'ne vite b'zūm' p'p' hēdat. q's nisi desipiat possit d'icēf qn' h'mōi laborib' ex d'ima ispiratōe i ecclia p'petuis iustū cēvict' necaria certificari. cū ei vidē' q' i reb' cui libo p'ncipib' militib'z alijs h'mōi q' cōi vtilitati iungat' stipēdia vici' al' signat' p' reddit' aut p' tributōes ex p'lo ag'is. aq's z silib' Res sat' m' rāda ē iustū eē talib' laborib' seculari' stipēdia detēri. eccliastricos aut labores diuinoz stipēdiū p'mio des' fraudari. Deū noue leg' testamēntia cū ipenit ad idē p'sunt. Na sal' uator n' i euāgē. loquēs d' laborāri b' i eccliastric' officijs d'c. q' dign' ē opari' mercede sua. qz vō h'mōi lab'oz totū cōitāt' eccliastricē iābit quē oz stabili eēt p'manētē. necariū elūa mercedē itelligi' s'z silēz p'portōes vt se'z stabili n' trāsitorie assecuret ecclie fiastricē cōitātē. q'ten' mēte id'istracta ad tales labores possit se trāsferre. hui' mg'foi hac p're paul' p'cordās p' ad' Cori. ix. Multipl' eādē p'itā tē p'firmat ad ducēs p' hūanā p'suetudinē. d'c. ei. Quis militat suis st'z p'edij' vniq's. q's plātā vineāz d' fructib' ei' n' edūt. Qui itēz d'c. Helic'z q' q' i sacratio opant'. q' de sacratio st'z edūt. z q' altari d'fuiūt cū altario p'ncipāt. Et itēz. Si nos vob' semina m' spūalia. nō magnū si vīa camalia meram'. Et z' ad Thi. ij. laborantē inq'z agricola oz p' de fructib' b' p'cipe. Quero q' fronte' audet q's cogitare q' aliquis ex p'zimonio sibi sufficēte ad sacerdotiū p'moz' col'p' so amittere bona hereditaria cogēs ref'. His etiā testimoniū ph'iet sub ap'ls ecclia p'mitia. Na ap'ls p' ad Thi. ij. enūerās ad bonā cōm' reā

Contra huyllitas Jo. lxxiij.

fit. dr q ep̄s dz eēvni⁹ vtoris. scācs
bñ p̄sse domui sue. filias ⁊ familiā
bñ gubnare. qz igit̄ ap̄loz tpe facer
dotes habebāt legitimas vxores. filij
os ⁊ curā domesticā penit⁹ necē ē eis
p̄cedere pp̄ria cū successiōe heredita
ria ¶ Proū veter⁹ testamēti iuenti
unt ap̄ta testimonia huic pp̄oi p̄so
nare. a dño p̄ moisen p̄cipit q̄ tribu
leuitica cui⁹ ordinē tenēt viri ecclesiā
ci habebāt vicē⁹ necaria ex decimis
⁊ mltimodis oblatōibz ad q̄s sol
uēdas pp̄s obligabat. vñ Aueri. x
viij. dicit dñs ad Aaron. ois obla⁹
⁊ sacrificiū ⁊ q̄qd̄ p̄ pctō atqz delis
cro reddidit mihi. ⁊ cedit i serā serōz.
tuū erit ⁊ filioz tuoz. subdit pactū
sal⁹ als pacis ē sempitēnū corā dño ti
bi ⁊ filijs tuis Deū iheri⁹ loquēs d
decimis das⁹ tribui leui dr. p̄cū ē p̄
ministerio q̄ fuit mihi i tabnacō
testimonij ¶ Gal. iij. dr dñs In
ferte oēs decimarōez i horreū meū
vt sit cibus domo mea. ⁊ dñs p̄ Ag
geū p̄phētā dñūciat pp̄lo mltas eue
nisse calamitates. eo q̄ mltis suis
debita stipēdia ministrare neglexe
rūt ex q̄bz luculēt⁹ p̄stat p̄itas hui⁹
pp̄ois Forlan caullator aliq̄s ob
ijciat p̄ huyllitē p̄ allegās illd̄ Luc
x. a saluatore dicitū aplis. nolite por
tare auz vñ argētū neqz pecunias i
zonis vrs. q̄ apli⁹ huyllitē blādiēs
dicit q̄ p̄ceptū d̄ soluēdis decis in
passiōe xp̄i exp̄rauit. put p̄us iter
errores p̄mōzabat ¶ Ea pp̄. q̄tinus
hmōi sophistis. seductōibz p̄be mlti
onis. defmīatōez silētū ip̄onaf tria
memoriter p̄mēdāda assumit cōis
schola theologica Dñi⁹ ē q̄ duplex
fuit ap̄loz stat⁹ Prīm⁹ erat sub xp̄o
p̄ntē. dñi h̄z e⁹ p̄ceptū p̄ solā iudeaz
p̄dicatum mitterēt. i q̄ p̄ more sua
bat q̄ p̄ponētibz vñ dei vicē. pui
debat. ⁊ p̄ illo statu dicit eis dñs n̄
m̄ p̄ceptū itelligēdo illd̄ Lu. i. No

lite portare auz ⁊ argē. ⁊ c. q̄ll. dice.
hoz op⁹ vob n̄ ē. qz i sola iudea p̄
dicatur. necaria mltabāt Al⁹ p̄o
stat⁹ fuit q̄ mitterēt i vniuersum
orbē. i q̄ apli erāt vltoris p̄fectōis. q̄
icipiebāt a tpe discess⁹ xp̄i ab aplis
Et tūc Luc. xiiij. p̄cessit eis p̄tatem
portādi perā ⁊ sacculū dās eis sup
pecunias dñi p̄tate. Liquez q̄ q̄ il
lud saluator⁹ dicitū nob n̄ emul fas
mulat. q̄ suis idē dicitū in alio sensu
inuentat nob de fuitre ¶ Erem saluato
roz dices Nolite portare auz ⁊ ar
gētū ⁊c. cam. prīm⁹ adijciēs. dign⁹
in q̄ ē opari⁹ mercede sua tāqz dice
ret. nō. phiteo q̄n habeat penes vos
auz ⁊ argētū h̄ op⁹ nō erit. nā aliq̄d
apl⁹ vob p̄fero vtputa p̄tate accipi
endi necaria ab illis q̄bz vñ p̄itas
eua gelizat. Illoz ei auz ⁊ argētū ⁊
alia q̄ possidet vñ subsumt dño. q̄
tū necē erit ad vñe p̄petiēte sufficiē
tiā. huic i rebz naturalibz equalens
iuēniū ¶ Nā bzuz. aialibz dedit na
tura vñ ex se sibi sufficiat sic q̄busdā
plumas vñ pellē durā ad corpis ite
gumētū. q̄busdā vnglas aut d̄tes
ad sui d̄fensionē. hoi at talia n̄ p̄ru
lit. h̄ loco raliū de itellcū ⁊ manibz p̄
uidit q̄bz talia sibi p̄curare possit. ex
q̄bz hō sibi v̄dicat aliq̄d excellēt⁹
pariformit saluator⁹ aliq̄d altior⁹ p̄
rogatiē p̄tulit aplis Sed; p̄o cor
di itigēdū ē q̄ saluatoris ⁊ aplonū
intērio colligat pot⁹ ex eoz opibz q̄
ex v̄bis. v̄bi q̄ra saluator⁹ dr oīno n̄
ē iurandū. ¶ Itm̄ aplis saluatori p̄
oia p̄cordās q̄dā i suis eplis iter
dū vallat iuramētō. p̄cedere q̄ des
tem⁹ de mēte saluatoris nullaten⁹
fore oē iuramētū oimode. phibituz
h̄ nisi necitas expostulet nō ē iurā
dū. Saluator⁹ etiā ¶ Mat. v. q̄ll lo
quēs p̄ceptiue videt iūgere q̄ p̄cus
sus ad vnam maxillaz debet p̄bere
aliā. qui Johānis decimonono
danti alapaz nō p̄buit aliā maxillā

Tractat' magri Hērici Borythū

ſ; ſub mō icrepatōis dixit. Si male loquit' ſuz testimoniū phite de malo Si at' bñ cur me cedis. Rurſus ſaluator phibere videt' hē plures tunicas. quō ſ; q' fecit q' docuit plures tunicas legiſt' habuiſſe. qz diuilerūt veſtimēta ſua z ſup veſte ei' miſerūt forte. Plane ſ; intelligi d; ſu pſuitas veſtimētoz eē phibita. nō ſimplr pluralitas abſoluta. Itaqz cum dñs oculos habuit pecunias p̄tinētes qbz vici' neceſſaria p̄parabat Quia etiā ap̄lus ſeciū habebat fratres q' penes ſe pecunias portabant. qbz poterāt ſuis indigētis p̄uidere. Quinimo ip̄e ap̄lus ciuitates qbz euāgelizabat iſtānſime ſollicitabat q̄ninus ſicut hilares daret largas pecuniaz collectas p̄tribuerēt ſancti i hieruſale p̄morātibz trāſmittēdas. q̄s tāqz p̄prias poſſederūt. q' reuerentate q̄s audet aſſerre q' poſſeſſiones z p̄prias detēat auferri ab ecclia. ¶ Tercū ſ; cordi int̄m̄is p̄mendandū reſpicit ad uerſarioz dictū quo volūt p̄ceptū de decimis p̄ xpi paſſionē exp̄raſſe cui' oppoſitū liq̄d declarare labor nō eēt nob. ſi actōem haberem' cū exercitāz in ſcriptura moſaice legē et vſqz ad vey' ei' intellectū itroduciſtis. Et eū exercitātū in lege moſaica ſponte p̄cederēt quā dā fore dīam p̄ceptoz legalīū. Nā qdā ſunt p̄cepta pure moralia vt nō occides nō furtū facies z h̄mōi. Alia ſ; ſolū ceremonialia vt p̄ceptū de Eſu agni paſchal'. z de emūdatōne p̄ aſp̄ſionē aque p̄mixte cineribz vacce rubee p̄buſte z ſilia. Alia ſ; ſ; iudicialia vt q' ſurat' vñā ouē reddat q̄tuor z q' ſurat' bouē reddat q̄nqz z cetera talia. Alia ſ; ſ; ſunt p̄p̄ria moralia z p̄p̄ria ceremonialia. ſicut p̄ceptū de celebratōe ſabbati. Nā rō natural' dicitur aliq̄d t̄ps deputādū

in q' detēat hō vacare ad diuinum ſeruitiū. ſ; ex iure poſituo depedet detēmiatio ad ſeptimū vel octauū diem. Alia ſ; ſunt p̄cepta mixtū moralia z iudicialia ſicut p̄ceptū de decimis ſoluendis. Nā ex naturali rōe p̄dudif q' iſteriores detēat rependere ſtipēdia ſuptozibz. q' circa eos et ſalutē boni cōis inuigilant. ſ; de terminatio tante q̄te. p̄cedit ex lege hūana talē q̄tā ſpecificate. Exercitātū inſup in euſdē legē doctrina cōcederēt hoz p̄ceptoz fore aliā dīāz. Nā p̄cepta moralia ex eo q' i lūm̄is ne rōis practice ſunt radicata. p̄ oē t̄ps p̄ſeuerāt. P̄cepta ſ; ceremonialia z iudicialia in paſſiōe xpi facta ſunt mortua z ceſſauerūt. diſſerenter t̄n. nā p̄cepta ceremonialia ex eo qz p̄m̄oz p̄ ſe ſunt figuralia i paſſiōe xpi ne dū fuerūt mortua. ſed poſt euāgelij publicatōem facta ſ; mortifera. ita q' nec obſuari p̄nt p̄tute inſtitutōis in veteri lege. nec t̄pe gr̄e. reſtitui p̄nt vt obſeruent. Iudicialia ſ; p̄cepta ex eo. qz erāt figuralia. minus p̄ncipal' ſ; directe ordinabāt ad q̄tū p̄uictū illi' p̄p̄ri p̄ t̄pe illi' ſtat' facta ſunt mortua p̄ paſſiōe xpi. nō t̄n mortifera. quia p̄nt de nouo inſtitui tāqz obſeruanda auctoritate pape vel p̄ncipum. Itaqz qz p̄ceptū de decimis ſolendis p̄ncipal' ē morale in q̄tū rō dīctat q' laboribz eccleſiaſticis ad ſalutē cōis ppli ordinat' debeat merces cōpenſanda. z minus p̄ncipal' ē iudiciale. ſ; q' ad ſpecificatōem de terminate ſumme. Illud at' iudiciale p̄ eccliam ē inſtitutū. incōuenienter dī illud p̄ceptū. p̄currere t̄pe h̄aeri tāqz irritū nō licite obſeruādūz. Quippe h̄mōi inſtitutio p̄que reit̄erata ē p̄ eccliam ſim quādā hūanitate vtputa nō min' p̄pls noue legē miniſtris noui teſtamēti exhibere

Cōtra huysitas **Fo. lxxliij.**

q̄ populus veteris legis ministris
veteris testamēti. cū ipsi noue legē
ad maiora obliget. s̄m illud **Barth.**
thei. v. **N**isi abūdauerit iusticia v̄ra
plus q̄ scribarū z pharisēorū nō irā
bitis regnū celoꝝ. **E**t cū ministri no
ui testamēti sint maioris dignitatis
q̄ ministri veteris testamēti. vt p̄
bat ap̄ls. ij. ad **Cor.** iij. vñ z salua
tor. **Barth.** xliij. p̄missa confirmās
ait. **E**le vobis scrite z pharisei. q̄ de
cimatis mentis. anhetū. z cuminū. z
religētis q̄ grauiora sunt legis iudi
ciū z misericordiā z fidē. vbi p̄tinuo
subiāgit. hec oportuit facere sc̄z des
cimas soluere z illa sc̄z grauiora les
gis nō omittēre. **V**bi euidenter ofē
dit q̄ solutio decimarū censeri d̄z ne
cessaria. **E**t q̄b p̄z exp̄sse p̄iuncti q̄e
quor se opponit huic veritati

pp̄o. **A**dmissio q̄ i p̄mitua ecclia
uq̄ apl̄i recusant recipere possessi
ones z bona sp̄alia. nullaten⁹
tñ ex hoc phas ē p̄cludere q̄
p̄ tpe currēte nō debeat ecclie
habere sp̄alia patrimonia.
Hec pp̄o manu ductione natura
lis luminis declarat. naz in his que
succesīue ad p̄fectōis pueniūt incre
mētū tā natura q̄ ars p̄mittit p̄
mo q̄ sunt magis necāria z in q̄bus
alia fundant. alioq̄m p̄postere proce
deret. quēadmodū in edificatōe do
mus p̄iacit fundamētū. erigūt pari
etes. supponit tectū. z tādē ad interi
orū partū structurā fit p̄cellus. sicut
ter natura in formatōe corpis viuē
tis illas pres p̄mo format i q̄b p̄n
cipalr vita fundat z a q̄b alie pres
hnt depēdētā. **E**cclia autē p̄par do
mū z humano corpū. **C**ōgruū q̄ fu
it in ei⁹ edificatōe p̄dictū ordine ser
uari. vt sc̄z doctrinā euāgelicā sem
nādo fides plantaret omisso studio
sp̄ales possessōes p̄curādi. **H**u

ius autē p̄positōis veritati plures in
ueniūt testes in scriptura noue les
gis. scribit em̄ **Barth.** vlti. **I**te do
cere omēs gētes baptizantes eos in
noie patris z filij z sp̄s sc̄i. et **Bar**
ci vlti. d̄z. **I**te in orbē vniuersum z p̄
dicare euāgelū oi creature. **H**oc q̄
mādatū apl̄i z alij discipuli ex m̄i⁹
cto exequētes summo p̄e infudauer
unt de tenebris idolatrie singulas
natiōnes reuocare ad lumē fidei ca
tholice. z alia q̄cunq̄ p̄terire q̄ fidei
cursum possent retardare. p̄pter q̄b
in actib⁹ apl̄oz scribit apl̄os d̄nisse.
Nō est equū nos relinq̄re p̄bus dei
et ministrare mense. **E**oq̄ apl̄us vt
oia ip̄edimēta euāgelij relegaret no
luit accipere sumpt⁹ ab illis q̄b euā
gelizabat. sed manib⁹ p̄rijs laborā
do necāria sibi p̄curabat. **E**t meris
ro q̄dē hūc p̄cellus apl̄i obseruabāt
q̄ in edificatōe sp̄ualis dom⁹ q̄ est
fidelū ecclia p̄ma fundatio incipit
a fide. p̄ter q̄d ad **Heb.** xi. d̄z. q̄ f̄i
des est suba rerū sperā daz. vt sicut
suba est fundamētū omnū altorū
entū. ita fides ē fundamētū totius
sp̄ualis structure ecclēsticē. **U**n̄ p̄
ad **Cor.** xliij. d̄z. dei sum⁹ adiutores
dei agricultura estis. dei edificatio
estis s̄m grām dei q̄ data ē mihi vt
sapiēs architectorū fundamētū posu
erit. **D**aucis autē interpositis adūgit
sequēter fundamētū aliud nemo p̄
ponere p̄ter id q̄d positus est. q̄d est
x̄p̄s iesus q̄ p̄ fidē intrat mētē credē
tis. p̄t d̄z ad **Ephē.** iij. **I**n x̄p̄o ha
tem⁹ fiducia z accessum in p̄fidentia
p̄ fidē ei⁹. et **Actu.** xv. d̄z. **F**ide pur
ficās corda eoz. **H**uic etiā p̄cellus
saluatoris sn̄ia cōsonat **Barth.** vi.
dicit. **P**rimū q̄rite regnū dei. z hec
sc̄z sp̄alia adijcient vobis. **A**pl̄i q̄ z
eoz coadiutores in p̄mitua ecclia
curauerūt euāgelizare gr̄az fidei in
formādo hoies in articul fidei trine
tatis incarnatōes filij dei. naturā q̄

Tractat' mgr̄i Hērici Borychū

tis passiois mortis, resurrectiois, ascensionis, finalis iudicii, et duplicis vite eterne p̄ h̄mōi iudiciū, nulli ar̄ dubiū fuisse arduissime difficultatē subire, gare p̄ncipes magnates et p̄p̄os ad obediētiā fidei tā mirabili articulo r̄i, ita vt ois laboris sui studiū ad illō obediētiā sollicitabat, nec igno- rauerūt q̄ fide, p̄mulgata et i cordibz fideiū hominum firmata non defi- cerent qui deuotiōe fidei accenti sua tempo alta offerret ministris cultus diuini. Sic q̄ sophistia ē valde argu- siones, q̄ tpe currete ecclia iuste pos- sider illas, nō atredētes eē aliū statū ecclie nascētis, et aliū ecclie tā adulte, vñ Aug⁹, duo distinguit tpa, q̄ dā em erat tps d̄ q̄ illō ps, loq̄bat. **A**l- terūt reges tre et p̄ncipes cōueniūt in vñū aduersus dñz, q̄ tpe nō solū nō dabāt fidē libz s̄z occidebāt. **A**li- d̄ p̄o ē tps nūc q̄ reges irelligūt et eru- diti seruūt dñō iesu xpo i timore in q̄ p̄ncipes nedū bona sua dederunt ecclie, s̄z et ip̄i facti s̄z ecclie vasalli. vñ **H**ipe ipler illō **E**sa. lx. de exaltatiōe ecclie. **P**onā rei supbiā seculoz, p̄p̄- ses excellētā p̄sonaz, existētū sub iu- go ecclie, iuges lac gentiū et mam- la regū lacriteris p̄uidēs largā do- rationē ecclie a p̄ncipibz et alijs fide- libz futurā post fidei agnitōem, s̄l- et illud **E**sa. xxij. p̄ficat p̄ hoc tpe. **E**ruūt mercedes tyri serificate dñō nō p̄dēt neqz reponēt, qz his q̄ s̄re- rūt corā dñō erūt mercedes vt com- edāt vsqz ad saturitatē et vestiāt vs- qz ad vetustatē. **E**t idē sonat rotuz raplū **E**sa. lxi. p̄pter qd̄ regula dē **A**ug⁹. **D**istingue tpa et p̄cordabis scripturas. **V**idet reuera h̄mōi res- selles p̄ sanā doctrinā ecclie penitus ignorasse h̄mōi diuersozū tēpōz, dis- tinctōem. **S**ilī em̄ mō argui posset in p̄mitiua ecclia nō erat tal' rit' cele- brādī missas nec silis forma tradē-

di ordines. **I**n p̄mitiua em̄ ecclia sta- tim ordinabāt sacerdotes absqz ali- is mioribz ordinibz, nec silis mod⁹ in forma baptisandi q̄ mō obserua- nā baptism⁹ dabat i noie xpi, et sic d̄ multz alijs, q̄ p̄ tpe curreti rit' in ec- desia p̄suet' ē illicit'. **A**liudē etiā so- phisticū, qz q̄ i euāgelio et eplis nō legūt asserūt ab aplis minime facta fuisse, qd̄ facile p̄stat eē falsuz ex illo dīcro apli ad **C**oz. xi. vbi p̄ diffi- sam iformatōez fideiū final' subiū- git, cetera cū venero ad vos disponā q̄si dī, nō oia p̄nt scribi s̄z cū p̄ntial' fuero apud vos ordinabo vobiscū modū p̄uenientē i ecclia p̄uersandi. **R**oabile q̄ et licitū ceteri d̄z eccliam posse h̄cē p̄p̄iū p̄imoniū et possessi- ones iuste et meritoze. **N**ā dicere qz tot seti p̄nifices sic **A**thana, **A**mb, **A**ug⁹, trāgressi fuissent p̄ceptū dñi p̄p̄ia possidēdo ē penit' intolerabile et p̄iaz auriū offensiuū, illi em̄ s̄z vt ri seti qz doctrina fulget ecclia sicut sol et luna, qz vita miracul' claruit, qz scripta suos letores sanctis p̄s igne accēdūt, qz norā iuste possessi- sionis spingere d̄z nimirū oīm piuz oīm ad insurgēdū p̄ tales puocare. **S**i p̄o obstinatio iteruenerit ad eo- rū exterminū laborare. **P**remissū etiā veter' testamēti lex arridet, nāz illuc sil' institui legūt cult' dei, p̄ illo tpe et pingue stipēdiū deputatis ad talē cultū, sil' in q̄z qz distinctio statū iuxta dñam tēpōz apud illū pplm nō habuit locū sic apd̄ eccliam fuit necariū q̄ ex gētibz idolat' p̄dicant one euāgelij ē fabricata, s̄z i p̄n' cult' iudatici fuit tal' stat' q̄lē nūc h̄z ecclia adulta, et iō silē ē eccliaz nūc h̄re possi- sessiōes et alia vict' emolūmēta, et i il- lo pplō institui i p̄n' decimas et alias oblatōes ministris ill' cult' p̄soluen- das. **E**t qz p̄z p̄p̄icia p̄itas p̄p̄ois. **A**sserere illicitū p̄ celebratōe **missaz** aut officio defunctoz **v.**

Cōtra huysitas Fo. lxxv.

accipe mīera nō tāq̄ pmuta
tiōis p̄cū. s̄ iuste sustētatiōis
stipēdiū ē obtusi igenij z p̄tra
veritatē absurdū documētū.
Hec p̄pō p̄z ex ea sez p̄re q̄ sic asse
reres p̄dicat̄ p̄tari p̄ ea q̄ lare dēa s̄z
in p̄pōne tertia. naz his q̄ ex inūcto
gradu istituti sunt mistri i laboribz
ecclesiasticis refūdū dz stipēdiū susten
tatiōis. **Q**uā autē talis assertio sit ob
ruti igenij p̄t sili mō ondi sicut p̄hs
p̄tra anq̄s philosphātes arguere
soler rēphēdes eos. qz de d̄stincte lo
q̄bant tāq̄ in d̄stincte p̄pter infirmi
tate sui intellecte. **Q**uotiescūq̄ q̄ plu
ra sil p̄currūt nō est loquēdū cofuse
tanq̄ de aliq̄ in d̄stincto. alioqn sic
loquēs cito in fallaciā cadēs decipe
tur. **S**ic q̄ si sacerdotes ministrēt sa
crāmēta. n̄ legāt missas aut officiiuz
p̄ defunctis ibi ē p̄siderare ea q̄ s̄z
spūalia. v̄pura sacra. misse orōnes.
et h̄mōi. q̄ euz sp̄alibz p̄mutari non
p̄nt. **N**ulla em̄ ē p̄ dignitas sp̄aliuz
ad spūalia. **E**x alia p̄o p̄re p̄siderā
dū ē q̄ ad dispēlatōez taliū spūaliū
oz ee institutos ministros ecclesiastiz
eos q̄ talibz laboribz deseruāt z q̄s
oportz sustētari. ponat q̄ aliq̄s sa
cerdos ministrer sacramēta. legat
missas. orer p̄o defunctis z recipiat
pecunias. **E**cce si pecunie recipiant
tāq̄ q̄ d̄dā p̄cū spūaliū taliū p̄mit
tē h̄mōia. **S**i p̄o tanq̄ nēcitatē
stipēdiū p̄ sustētatiōe ministratiuz
tal receptio venit v̄ riq̄ p̄mendāda
Ecce q̄ succinte h̄ur d̄stinctiōnis
mētiōe tradit celestis mḡ. **Barth.**
p̄mittēs em̄ discipulos ad spūalia
bona alijs semināda d̄t. **Gratis** ac
cepistis gratis dare. **Postea** at̄ in co
dē caplo subiūgit q̄ opart̄ d̄sign̄ est
mercede sua tāq̄ d̄iceret. mitto vos
vt a vobis alijs spūalia bona recipi
ant. s̄z cōcādā alijs h̄mōi bona nē
cesse est vos laborare z sustentare.
Vos q̄ q̄ spūale ē alijs cōcabit̄

q̄ ipsi p̄o v̄ris laboribz sustētatiōe
nēcāria tenēs refundere tāq̄ opart̄
is. h̄inc **Ap̄ls** p̄ ad **Thimo.** v. ap̄s
plaudēs d̄t q̄ q̄ b̄n̄ p̄sunt p̄elbyter̄
d̄uplici honore digni sunt. qz h̄atē
mercedē dispēlatōis a deo. z accipe
p̄nt sustētatiōem nēcitatē a populo
His ex veteri testamēto p̄cordat
q̄ **Judas machabe** sc̄tē z religiose
cogitās duodeci mille dragmas mi
sit hierosolymā orare p̄ defuncte v̄
a p̄ccis soluāt. v̄riq̄ nullaten̄ h̄ fecit
set si ministris p̄ defuncte exorātibz re
cipe pecunias n̄ licuisset. z **Ecc̄l.** vij.
scribit̄. mortuo nō p̄hiteas gratias
Isti p̄o mortuis grām fieri nituntur
p̄hitere. nemo em̄ curaret celebrare
missas. legere officiiuz defuncto z.
z facere talia h̄mōi. q̄b̄ aie d̄functo z
solāt si nullū laborē stipēdiū eēt eis
āncū. **Q**ua i re nota q̄ **Judas mach**
cha. dictā summā trāsmittēs hieros
solymā ad duo sil h̄uit respectū. s̄z
ad sustētatiōez ministratiū rōe ē misse
pecūias q̄b̄ se sustētatiōe possent va
care d̄inis. **E**x 2° ad **litteratiōez** p̄s
ne q̄ ad aias defuncto z d̄i. vt a p̄ccis
soluāt. **A**imū q̄ d̄elirāt huysite s̄z
d̄ci apostare dictā grāz ab h̄mōi de
fūct̄. volētes p̄hitere. h̄e nimū d̄el
rāt. nā videm̄ i rebz h̄ūanis q̄ vnū
one amoris vn̄ in se trāsfert debitū
alteri z vn̄ talē satisfactiōez. p̄alte
ro accipit. ille at̄ q̄ i purgatorio p̄s
nitōe pene satisfactiōez exhibet prim
aliqualiter est viator. nondū em̄ t̄er
minū finalē beatitudinis p̄phendit
et vnū ecclie p̄ charitates. p̄pter q̄d
ecclia p̄ suos ministros p̄t debitum
in purgatorio existētiū trāsfere in se
et opa satisfactiōis eis cōcādo p̄ ill
lis offerre deo. qua satisfactiōe placa
tus aie a purgatorio euolātes trāse
unt ad eterne vite mansiones. coq̄
saluator. **L. u. xvi.** sanū p̄ponēs p̄sili
um d̄iuitibz huius seculi d̄t. **Facite**
vobis amicos de māmōna iniquitatis
vt recipiāt vos i eterna t̄alerna

211

46

Tractat' ingri Herici. Gorychū

cula. Ex nūc dicitis p̄ corollarie p̄
mo q̄ mētunt. P̄ssyte dicētes ini
quū fore z hereticū recipere pecunias
cā p̄ mortuis orādi aut missas pro
defunctis celebrādi q̄nimo eoz illd̄
dictū iniquū est z hereticū. Sequū
do corollarie sequit' istos p̄hanos
mentari dicētes. q̄ nō p̄nt ecclesiā
a secularibz recipere possessiones cā
orādi p̄ suis b̄nfactoribz. s̄z tenētur
eis restituere. Hoc em̄ eoz dictū fal
sum eē z p̄niciosum p̄z multiplic' ex
aūdictis. his p̄ochdolor diebz im
plect' illd̄ q̄d̄ apls scribit. ij. ad Th̄
mōth. ij. In nouissimis diebz instā
būt tpa periculosa z erūt hoies cor
rupti mēte z reprobi circa fidem. les
gimus em̄ de p̄mo Urbano papa
p̄. q̄ fuit tpe scē Ecclie. q̄ eo ordi
nāte ecclesia cepit p̄dia z tpaia pos
sidere. z illā possessionē p̄diorz alij
sancti martyres z p̄fessores ep̄i ori
nauerūt v̄p̄ ad rēpus sc̄i Silue
stri cur' tpe p̄ Cōstātinū impatore
ecclesiā in diuersis. in possessionibz.
ac eozū de p̄nlegijs multū amplia
ta. Cā aut' glosos viros habere su
spectos de iniusta receptiōe aut tpa
liū redditū possessionē pius antm̄
neq̄t tolerare. Cū gloriofus Tho
mas Archieps̄ canthuariē p̄ liter
rariū eccleie certās z eccleie iura circa
possessiones reddidit' defendēs glo
riaz marty' iij est adept'. Tercio cor
dōz p̄bū videt' tales orōnes nō. p̄
desse ad liberandū aias in purgato
rio. supponētes nāq̄ ex p̄habitis q̄
ministr' ad labores ecclesiasticos ob
ligat' sustētarōis stipēdiā detēā. q̄
rū solo fieri p̄t cā p̄ nūeratas pecuni
as q̄ p̄ redditūz possessionū dora
tiones. maligni erroris ē asserere q̄ ex
talibz orōnibz nō p̄cipiāt suffragiūz
q̄e q̄s detinet purgatorū. cōtra q̄s
Aug'. illib. de cura. p̄ mortuis agē
da dī. Nō quā ē vniuersē eccleie q̄ in

hac p̄suetudie daret auctoritas. vt p̄
cibz sacerdotz q̄ dño deo ad e' altare
fundūtur locū suū habeat etiā p̄mē
dario mortuoz. Hāc etiā p̄suetudi
nē ecclesiasticaz Johān. damascenus
magnificās scribit in q̄dā s̄mōe de
suffragijs mort. eā ab aplis ichoasse
di. P̄steriorz p̄scij discipuli salua
rorz z facti apli i tremēdis z viuific
mysterijs mēortas fieri eoz q̄ fidelē
dormierūt sanxerūt. Euge egregiū
ecce testē Dio. i. vlti. ca. cele. hierar.
vbi ritū p̄mēdat q̄ in p̄mitiua eccle
p̄ mortuis orabat. vbi etiā Dio. als
serit suffragia viuoz mortuis p̄desse
Indubia q̄ fide catholica doctrina
asserit talū orōes p̄ficere aībz vin
culo purgatorij alligat'. Aut' at'en
tite ē errare. Articulū symboli q̄ res
p̄cipit cōtione sc̄dōz. nā q̄cūq̄ p̄charita
te q̄ ē vinculū vnitatis ecclesiasticę s̄z
p̄iūcti bonis opibz sortitūtur suo mō
p̄cipatōem. Cū at' ps. p̄cepis s̄z
ego oim̄ timētū te. z cu. mā. tua. Ca
ius rōnē apls p̄ ad Cor. xij. tāgit
di. Si q̄d parit vniū mēbz p̄pātūf
oīa mēbra. si gl'at' vniū mēbz p̄ gau
dēt oīa mēbra. vos at' estis corp' xpi
et mēbra de mēbro. p̄ charitatez em
oēs sc̄i coadunāt i vniū mysticū cor
pus cur' caput ē xps. p̄p' q̄d sic eiūf
de corpis mēbra cōtione h̄nt mutu
az ifluētā. s̄llt mō mystici corpis xpi
mēbra. s̄ i charitate exites recipioz
ca cōtione seinuicē recipiūt. ex q̄bz p̄z
vitas p̄pōnis cū suis corollarijs
Quāuis occasiōe possessiōis
rerū tpaaliū iter ecclesiasticos et
seculares p̄tingat emergere li
tes z placita. q̄nūis etiā q̄dam
ecclesiasticoz abutendo bonis
ecclesiasticis p̄mittāt mali exēpli
pectā. nihilōm̄ nefas ē posses
siōes tpaales auferre ab eccleia.
Dec. p̄p' q̄ ad lites emergētes ostē

Contra Inuysitas **Co. lxxv**

ditur. pmo ex rōne qz sicut nemo ex culpa sua debet reportare cōmodū sic ex bñ accē nemo d3 sustinere dās nū. Quia igit vī ex sup̄dictis possūm? remissit eccia iuste z licite possidet p̄pria r̄palia. si q̄s volēt eccle r̄palia colere resistat dupl̄r ad min? bñ op̄at̄ meritorie. Obsequiū eīm diuīto cultū q̄ sine r̄paliū r̄q̄z organo sūis nō p̄t manuteneri. z qz ip̄es dit̄ alterus ne bona surripiat iniuste ad quoz restitutiōez teneret ex ip̄so. sicut meret̄ lites s̄ p̄ vīā iusticie bona ecclesiastica defendētes nō faciūt ecclesiasticos ad r̄paliū possēsiōis dōminū inabiles. Quinimo h̄ynū offerre aduersari mōte renaciter cōs mendandū. q̄ possēsiōes ab eccia auferre ē diuīto cultū nīmū derogare. Nā si laici bona p̄ ecciam dudū possēsa molūm̄ subtrahere. si r̄paliūm cōsus z debita reculant soluere. qd̄ libere de suo erogarēt mistris ecclesie. Nane affirmare audemus qz p̄ncip̄ ecclesiasticā in magna cōitate vix sufficiēt vitā trāsigere z accideret illud q̄ inter Corinthios paulo euenit. q̄ verbū dei largissime seminās nisi d̄ eoz merebat r̄paliū. siquidē hīs nouissimis dieb̄ fide calefēre. z charitate frigesēre si n̄ ab olīm xp̄i fideles effecti deuorōne sp̄s̄cti sua bona ecclest̄p̄tulissent exp̄ieria p̄ntis docere diuīn? cult? fere p̄inopia p̄t uanūllēz. Ex hac frigescentiū charitate hoīm p̄sideratiōe uedū vere cōcludid̄ n̄cariū fore ecciaz h̄ic possēsiōne bonoz r̄paliū. Quinimo p̄latis eccle r̄paliū iurisdicōne potētes eē optere ad p̄p̄cēdū iniquā auctariā volētū bona ecclesiastica suis v̄sibus approp̄are. Sicut eīm aīa impetrat corp̄. ita p̄as sp̄ūals impat̄ postestati sc̄larī. z ē architectonica r̄paliū p̄t̄s. p̄t qd̄ optime p̄gruit vī platus p̄tate sp̄ūali p̄dit̄ p̄tate r̄pales q̄ impet̄ nō ab alio mēdicet̄ s̄ p̄o

p̄tā eā possideat. quē ad modū ania corp̄i impat̄ qd̄ r̄q̄z p̄p̄iū possidet. His apl̄is. s̄. ad Cor. vi. Alludit monēs eos vī p̄ficiant aliq̄s q̄ causas frat̄rū ad fidē p̄uersoz valeāt discutere z definire. Rep̄hēdit t̄n̄ eos tibi sup̄ inordiata p̄tētiōe quorundāz qui valoris. Et qz causas suas ad iudices infideles decernēdas deferebāt. His etiam testamentū inuenit p̄sentaneū vbi legit iudices p̄struētos ad decernēdū q̄cunqz causas in q̄cunqz tribu emergētes. In p̄randū est figmentū esse qd̄ a nōnull̄ fert̄ qd̄ dū Cōstātin? ip̄ator ecciaz dotasset vocē desup̄ esse auditā clāmantē hodie venenū effusum est in eccia sc̄tā dei. Cāz assignat̄ qz lites et placita suborirent. Pari eīm rōne possēt dici hūano ḡneri infusūzē venenū. p̄pter abūdantiā rez r̄paliūm. qd̄ vīuz ḡnis hūani a dō collataruz. Nā ecciaz h̄ic bona r̄palia ē p̄ se laudabile. lites at̄ z placita occasionalit̄ p̄ acc̄is p̄comitant̄. Nō aut̄ p̄t̄mittendū ē id qd̄ ē p̄ se. p̄pter alēz. p̄ accidēs succrescens. sic p̄ se p̄uenit aīe h̄ic corp̄ sanū z integra mēbra. Nec hoc d3 vitupari q̄uis p̄ acc̄is p̄tingat p̄uenire ex h̄ diuersa vicia. Ex q̄ bus p̄z q̄ p̄t̄ lites z placita non d3 a r̄paliū suis destitui ecclesia. Deind̄ eadē p̄p̄o dēducit qz p̄t̄ q̄rūdā ecclesiasticoz p̄tā suis bonis nō d3 p̄uari eccia. qd̄ p̄mo oīd̄if̄ snia luminis natural̄. Nā si qd̄ min? videt̄ inesse. inest. pot? etiā id qd̄ mag? videt̄ inesse inerit. Remini aut̄ dubiū qn̄ inter bona exteriora altiorē teneat̄ ordinem honor. dignitas. auctoritas z p̄tās ecclesiastica. hec at̄ ab ecclesiasticis p̄sonis p̄tā nō tollit̄ sic i hui? opis p̄ma distinctiōe memim? diffuse dēterminatiū. Doet̄ q̄ exterioroz r̄paliūm possēsiō ap̄d ecciaz d3 remanere q̄ r̄undā suoz sup̄positoz culpa nō obstat̄. Quia in re aduersarioz obtit̄

44 8.

Tractat' mgrī Hērici Gozythū

fitas oim oculis pponit. Na qre nō distinguūt inf psonā z officū. inf pētrū aut paulū z ei' ordine seu gradū ecclīasticū assumptū. Si em inf hēc discernētē. primus viderēt q' lz psona perriv' pauli fm se nō mereat gaudere bonis ecclīasticis ppter de meritū sui excessus. Atq' q' hēc tpa lia sunt q'daz organa subfūtēria o'z dnt. officio z g' dnt ecclīastico. eis dez annexo rang' debita stipēdia. Ubi tūq' remanēt pncipalia p'ncipalita. Detrahī nō dnt illa annexa sequūda ria. Aut qre nō artēdūt gradū z ordine reb' vniuersi a deo inuolabilif institutū. q' elemēta creauit p' mixta imp'fecta p' p'latas. z hēc ppter aialia. deinde oia illa p' hoies. Hīc ar' ordo p' culpā aut abuluz rei possesse nullaten' p'uertit. Nō g' p'ctōres p'uant' p' dominio reb' p'paliū. Na q'uis peccator ex p're culpe sue non sit dign' dñari reb' h' mūdi. tñ be nignitas dei talē legē punitiua nō luit in hac vita z p'ctōres p'mulga re. neq' z ecclīasticos respectu bono rū t'paliū eccie. su p'est em aliud t'ps q' ad reddendū rōez villicatōis vo' tabunt' seu erior em legem audiri. Quā i re cōis hois dolem' i' granti am. Carnales. p'hdolor hoies qui plures sunt. ab illi' eterne vite infabil' boni z gaudioz cognitiōe p'riter z amore destituti. hēc vilia ca' duca. momēanea. bona corpalia tā q' summa bona magnipēdunt. Du' rāt g' p'cipue z viros ecclīasticos q' talib' bonis nō debeāt gaudere. Quo z. P' altitudo diuitiaz sapie et scie viles leges tue lōge aliter d' his bonis statuūt iuste fieri. Crebri' ei re ordināte amies tuis ho'z bono'z p'peritas aduersat' aduersitatibus p'premunt. in q'z mali florēt z bono'z abūdantia p'fructes letos deducūt dies. Et cū apls. Q'ēs q' in xpo pie viuere volūt p'sequitōez pariuntur quādam dū et' scriptū ē. Et. xiiij.

Per mltas tribulatiōes op'et intra re in regnū celoz. ppter q'd ad Ro. v. dixit apls gl'iamini in tribulatiō nib'. nec mirū. Si em nō est discipulus sup' m'g'm. Ipe autē x'ps caput n'f'm Luc. vi. dixit. Nonne op'uit x'p'm pati z ita intra. in gl' sua. Cur mēbra ei' pati refugiat' vt intrēt in gl'iaz alienā. cū p'ntū bono'z penuria z opposito'z malo'z copia dispo' nūt p'mouēt z t'āsmittit ad supna eterne vite gaudia. Quia etiā p'lide ratōez n'raz sollicitat' diligent' aduertere si hēc tā ma' g' putata bona possitius mal' affluat' q' bonis q' ineffabilia erūt illa bona q' ille sapiēs p'it' se'z refuat' amies suis in futura vita. Q'ez p'ctōres sept' plura faciūt opa de g'ne bona q' d's nō vult p'mittere irremierata. concedit g' eis affluere hēc t'āsmittit. q' n'q' etiā p'ctōrib' q' bus dā acerbiorē futurā penā refuat' p'mittit eos in hac vita portiozibus delicijs luxuriari. Et q'z oib' clare eminet p'ctōres siue ecclīasticos siue sc'lares nō eo ipso q' p'ctā committūt amittere ius p'rietat' dominij re nū t'paliū. His ar' noue leg' doctri' na p'cordat. Saluator em d' q' p'af celestis pluit sup' iustos z iniustos. et solē suū oziri fac' sup' tales q' et' d' q'uo p' dedit filio. p'digo portiones s'be sibi p'ringētes. S'lt' de diuite Epulone testatur q' erat diues z q' mltā bona recepat. Nō autē d' q' illa iniuste possidebat' q' eoz vsum nō p'ru dēt' dispēsbat. Apl's ei scribit' Thimo. vt p'cipiat diuitib' h' s'elt nō sup'besape sed facile tribuere. Alio q' n' q'uo saluator diuitib' p'ctōrib' sanū p'siliū dedisset di. Terūcū q'd sup'est dare elosynā z ecce omnia mūda s'z vob'. designans q' p'ctōres dādo elosynas imp'etrāt p'ctō'z purgatōez. h' autē neq'z eis fieret si illa bona sua eēt. Et vere. ar' testa. p'edicta p'firmant. Na ab'raā a filijs e'z. frēm emit terrā sepulture q' cū mal'

Cōtra huyslitas **Jo. lxxvij**

erāt z infideles. Joseph et̄ totā ter
rā z pplm̄ egypti subiecit pharaoni
infideli. **S**icut dñs assignando leuitis
certa stipēdia diligēter percipit q̄ oia
fidelit soluerent nō i grās q̄ mlti fu
turi mali succederēt in officiū sacdo
tale. vñ p̄. Reg. ij. sumi sacdotis he
ly duos filios seprura de malos sac
dotes z q̄ peccabāt per m̄ grāde ni
mis corā dño. qz detrahebāt pplm̄
a sacrificio dī. nō tñ subtrahēbat po
pul⁹ solvere decias ex mādaro dei
sibi ipolitas. **D**ñs et̄ ait. **E**cce pctōs
res z abūdātes in se lo obtinuerūt di
uitias. **S**icut Danie. iij. daniel ad
nabugodonosor sic ait. **Q**uāobrem
rex p̄silū meū tibi placet z pctā tua
et̄ solymis redimet inq̄rates tuas mi
sericordijs paup̄. **Q**uō ar̄ daniel
p̄phico acq̄uisit p̄silū si pctā eū p̄
uasent suaz reruz dñio. possent ad
idē inuēria plurificari testionia q̄ p̄
tereūtēs p̄nūciamus. p̄ hā snia. q̄ d̄
ad vtrāq̄ suā prez p̄spicue verificat
hec sexta pp̄ p̄ quā fines iponim⁹ q̄
tractare. p̄misim⁹ in h̄o pis dist. ij.
coopāte altissimi benigna assistētia.

De obligatiōis mēores
quā nob̄ iponit. p̄missio
in h̄o opis p̄misio diuī
na p̄picus nos grā di
rigēre festinabim⁹ in hac distinctōe
perfi doz huysliaz pestiferos errores
extinguere q̄bz pluribz actiōibz hies
rarchicis in ecclia frequētas nō veren
tur detrahere sili q̄ p̄ tota p̄ p̄des
pcedēdi obfuaata. **Q**uaz hec.

pp̄
p̄ma

Necessitate exigente lz p̄lati
sacerdotibz p̄ncipes et alios
sc̄lares ad bellandū puocare
quibz tñ manualiter p̄ bellica
arma non licet pugnare.

Hec pp̄ p̄ ei⁹ p̄ma p̄p̄z natu

ral rōnis vigore. Quia ois potētia
vltars aut p̄t⁹ ad quā p̄ncet finis.
h̄z disponere de his q̄ s̄ ad finē. **N**ā
iō dux exercit⁹ q̄ victoria p̄tendit tñ
q̄ finē. **E**lt p̄cipit ceteris rectoribz
diuers p̄tibz exercit⁹ d̄putat. **Q**uia
q̄ bella carnalia in p̄plo fidelit s̄z refe
reda sic ad finē ad bonū sp̄uale diut
niū cui p̄lati z sacerdotes deputatur
p̄ns ē q̄ ad eos p̄ncet disponere et
inducere alios ad bellandū bella lu
sta. **S**c̄do p̄o eiusdē pp̄ois ps s̄lter
p̄ natural dicramis cēsura declarat.
Tripura q̄ eis n̄ lz p̄sonat p̄ arma
bellica pugnare. **N**emī em̄ p̄gruit
q̄ suo statui z ordini repugnat. bel
lica ar̄ exercitia maxie repugnat ill
officijs q̄bz p̄lati z sacerdotes depu
tant p̄p̄ duo. **P**rio q̄dē ḡnāl rōne.
Nā bellica exercitia maxias inq̄det
dies h̄nr. **E**ū multū impediūt anī
mū a p̄replatiōe diuioz z laude dei
et oīone p̄ p̄plo q̄ ad officiū p̄ncet
p̄latoz z sacerdotū. **E**t iō sic negoti
atores p̄ hoc q̄ nimis iplicāt anī
mū iterdicunt eis iraz bellica exerci
tia fm̄ illd. ij. ad **T**himo. ij. **N**emo
militās deo iplicat se negotijs sc̄la
ribz. **S**c̄do p̄pter sp̄uales rōez. **N**am
oēs clericoz ordies ordinant ad al
tatis misterū in q̄ sub sacro rep̄ita
tur passio x̄pi fm̄ illd p̄me ad **L**oz
xi. **Q**uotiescūqz māducabitis panem
hūez calice biberis mortē dñi annūcia
bitz donec veniat. z iō nō p̄perit eis
occidere l̄ effundere sanguinē s̄ ma
gis ēē paros ad p̄p̄tū sanguis effusio
nē yr imitent ope q̄d gerūt misterio
huic testionū phibet illd euangelij
Luc. xxi. **D**uo em̄ gladij tñt ap̄los
sub q̄bz rectores eccliaſtici intelligū
tur fuisse p̄mēozant q̄ruz vterq̄ sub
auctoritate ecclie p̄ncet sed tñ vn⁹ q̄
ad p̄p̄tū vltuz z sp̄ial vocat q̄ p̄tē
p̄cussit ananā z ei⁹ v̄roze saphiram
suis demerit⁹ erigētibz. **A**ct. v. **N**ā
etiā gladio paulus p̄. ad **R**oz. ij. q̄.

Tractat' in gr̄i Hērici Borychū

propter quendam excessum decessit quedam
exercitatio. vñ. ij. ad **Cor. x. de Ar-**
ma militie nre nō s̄ carnalia s̄ spū
alia. salubres admonitōes deuote
ozones ac exercitatis sn̄a p̄ prima
res. h̄ etiā gladi' intelligit' spū dei
Teste saluatore **Matth. x.** dicentis
Nō veni pacē mittere in terras sed
gladiū euāgelisādo. s̄. p̄mo p̄ se **De**
inde p̄ ap̄los **Et ap̄ls ad Eph. vj.**
gladiū salutis assumite et gladiū sp̄s
rit' qd̄ est spū dei. Ali' p̄o gladi'
p̄tines ad p̄tēz seclare p̄missus est
p̄ncipibz et secl'aribz rectoribz. vt ipsi
eo vrant p̄ salute reipublice d̄ quo
ap̄ls ad **Rō. xij.** d̄r q̄ p̄nceps nōst̄
ne cā gladiū portat. dei em̄ m̄ster ē
vinder in irā et q̄ malū facit p̄t' qd̄
p̄t' hoc gladio volēs vti amputā
do aurē. **Salchī** a d̄no increpatur.
Dicitē inq̄r gladiū in vaginā tāq̄
diceret carnal' vltus gladij ad te nō
p̄tinet. s̄ ad seclares p̄ncipes ita tñ
q̄ tuo impio vrant' q̄ntēscūq̄ neces
sitas hoc exegerit. **¶ Premissis** q̄
scriptura veteris testam̄ti p̄fert cer
titudinē. vbi sacerdotibz p̄iūgū sa
cris exhortatōibz p̄p̄lm aiare. d̄. em̄
Deut. ij. **Appropinque iā p̄lio sta**
bat sacerdos an̄ acie et sic loq̄ret ad
p̄p̄lm **Audi isrl' vos hodie p̄ inimi**
cos vros pugnā p̄mittit' nō p̄tine
scat eoz vñ nōlre metuere. nolite
cedere nec formidet' eos qz d̄ns d̄s
v̄r in medio v̄r estz. p̄ vobz p̄ aduer
sarios dimidicabit vt eruat vos de
p̄culo. **Siliter** **Nūc. x.** d̄ns p̄cipit
dicēs fili' **Aaron** sacerdot' clāgent
tubis si extuerit' ad bellū de tra via
p̄ hostes q̄ dimidicāt a duersuz vos
clāger' vltatibz tubis et erit recoz
datio v̄r corā d̄no vt eruam̄ de ma
nibz inimicōz v̄roz. **Et Josue. vj. d̄r**
qz sacerdotes clāgent tubis q̄ prece
dēt archā d̄ni. hoc at qd̄ in lege ve
teri erat tubis clāgere p̄ sacerdotēs
ill' leg' illd̄ in nra lege ē spū dei cō

stāter p̄dicare et alias admonitōes
et p̄as informariōes iusto bello bel
lātibz exhibere. eisdē etiā tub p̄p̄lm
p̄gregabāt qz sacdotes noue leg' p̄nt
meritorie ad bellādū. p̄ rei publice l'
ecclie defensione. **¶ Cecihuyssire il**
litterata vestra rusticitas denudat
in hoc errore. Nā si pur sacrat'is cla
uē habetis theologicē scie. q̄re vob
nō ap̄it itelcē vt videat' diuers' sta
tibz diuersas actōes p̄tēz actōes
q̄rūdā iferioz nō qz male s̄ in d̄ctis
sup̄ioribz sed qz suo statui nō p̄gru
unt. Nā rectoribz politicis nō p̄mitti
tur exercere opa mechanica in pol
itijis insignibz q̄uis fm̄ se sint licita
et necessaria sed qz nō p̄gruūt statui
rectoz. **¶ Pari mō clericis interdicit'**
p̄ se manualiter bellare q̄uis iustus
bellum sit laudabile et bonū. sed q̄a
bellica exercitia repugnāt diuini offi
officio cui sacerdotes deputant' At
tamē ipsoz est tubis clangere ad cō
uocandū seclares qñ opus fuerit ad
bella iusta. et spiritualibus exercitijs
eis assistere vt animosius et p̄fiden
tius audeāt inimic' se opponere Te
nenter similitur seclares obedire ec
clesiasticis p̄zelaris iurra illud p̄us
allegatū supra cathedrā moisi sedēs
runt scribe et pharisai. Deinde sub
iungitur verbū ponderosum **Que**
cunqz vobis dixerint facite **Quia**
em̄ teste Apostolo **Hodie** **fermie**
tum totā massam corripit. **Expur**
gate ait vetus fermentū vt sicut no
ua cōspersio **Incūbit p̄zelaris dare**
operā ad expellēdos hereticos que
sanā doctrinā corripentes alijsetiā
fedelibz sunt infesti. **Et ad** **Heb. xl**
ti. d̄r **Obedite p̄p̄oliticis v̄ris et sub**
iacere eis. ipsi em̄ puigilāt. pro vob
reddituri rōnez de aibus v̄ris. vbi
Ap̄ls innuit qz ad ecclie rectorēs vt
gilarē p̄tinet circa salutē aiāz cui' p̄
cipua oportunitas offert in resp̄sione
infideliz. **Ad idē veteris legis scri**

Contra huylitas (fo. lxxviij.

pra pueniunt. **Nā** Leuit. xiiij. dicit qd ad impium sacerdotem debet de domo erui lapides leprosi et extra portam ei uitatis eici. qd fecit qd de domo dei qd est ecclesia dicere iudicio rectorum ecclesie dicit eici qd lepra pfecte sicut in fecit. **Et** Deut. xvij. dicit qd ad sacerdores leuitici gntis pnter ferre iudicium inter sanguinem et sanguinem. cam et cam. lepra et no lepra. **Et** Deut. xxi. dicit qd ad sacerdotes filios leui debet esse recursus et ad verbu eorum oime ne gociu peder. et qd qd mundu vel un mundu est iudicet. **Dñs** etiā **Job** xxxij. dicit. si speculatores ad custodiam ppli possit videt gladiu venientes et no sonuerit buccina vt ppli se possit custodire. sanguis ppli reqretur de manu speculatores. **Rectores** igit ecclesie qd positi sunt speculatores si viderint gladiu heretice prauitatis venire p pplm dei tenent buccinis insonare exercitudo qumqz remedia optuna pseruadi fideles ecclesie vt a talis gladij piculo possint euadere. **Ex** qbus oibz lucide patet veritas huius propositionis. s. qd rectores ecclesie manualiter non debent pugnare et tamen qm necessitas expostular alios ad bellandum puocare.

Rectores ecclesie ad pia opera pferunt ad quedam iusta bella pnt largas indulgentias ordinare. pnt insup ecouerso homines hereticos p sniam excoicationis sathane prati tradere.

Hec propositio quo ad pma ei ptem pnt pmo dicantie naturalis luminis. **Nā** in rebus hūanis videm qd qd reru affluētia abundat pōt alteri indigenti liberaliter dare. **Quā** p suis debet satisfaciatur. hoc em iusticia approbat qm ex talibus gratuite sibi datur satisfactio. **Quā** igit ille accidit in collarōe indulgentiar sequitur pte celandū eē indulgentias in

ecclesia locū hē. vt ex ppijs theologice doctrine idē declarat magister qd dicit diligenter aduertendū qd fideles in ecclesia pstituit qd dā corp^o mysticū cū tāqz mēbra illi^o corpis i qd multū in opibz pnie su perogauerūt ad mēsurā debitoꝝ suoz et mltas tribulationes iniuste sustinuerūt patiēter p qd mltitudo penaꝝ poterat expiari si eis deberet. qz meritoꝝ tāta ē copia. qd oēs penaꝝ viuētibz debita excedūt et pncipue pnt meritoꝝ xpi qd ē infinitū. **Seri** at in qbo supabūdanria opoz satisfactōis inuenit nō dēmiare. p isto qd remissioe indiget huiusmodi opera fecerūt. s. cōiter p tota ecclesia. sic aplos. ij. ad **Cor.** i. dicit se im plere ea qd desunt d pmissioe xpi in corp suo p ecclesia. **Quia** qd p dicitur merita cōtra scti totū ecclesie dūtribuire ea pnter ad arbitriū ei^o qd mltitudini p est. **Sic** qd aliqui pnt pnter remissione si ali^o p eo satisfecerūt ita etiā si ei satisfactio alteri^o p eū qd pnter dūtribuat. **Sic** igit pnt merita ecclesie qd sp abūdan ad istū illū aplos canō pnt h remissione psequi. **Ad** h at qd isti applicent loquendo in gntē tria requirunt vt pnta. **Auctoritas** dispensandi hmoi thesaurū qd p mltitudinē ē in sumo pōtifice in alijs nō inferioris iurisdictionis qdā inferiore pnti^o parte. **Secūdo** requirit vnto ei^o cui dī spectat ad eū qd merebat qd sit p charitatem. **Et** ratio dispensationis pnt quā saluat in rētio illoꝝ qd opera meritis totia fecerūt. **Fecerūt** em ad honores dei et vtilitātē ecclesie in gntali vni que cūqz cā assit qd in vtilitātē ecclesie et in honore dei verget sufficiēs ē rō in indulgentia faciēdu. **Ex** his qd ppijs theologice scie rite pnticiant in ecclesia indulgentie qd valēt pnter et pfectis vt sine capaces fruct^o indulgentiar. **Ex** eodē et pnt qd indulgentie singulāris dnt impetri illis qd p defensionē fidei et doctrine ecclesie opponūt se infideles

mo.
xviij

Tracta. mgr̃i H̃erici Borichū

lib. Nā talis acc^o potissime vergit
in d̃i honorē z eccie vtilitatē. **H**ic
scriptura noue leg̃s p̃cordat. Nāz
saluator petro tenēte vicē rector̃ ce
desie dixit tibi dabo clauēs regni ce
loꝝ z q̃cūq̃ ligaueris z q̃cūq̃ sol
ueris zc. **R**ur̃ sus saluator n̄ p̃ sua
reuerētia exaudit? ē in oi sua oꝛone
Ad Heb. v. q̃ ad petrū sub figura
eccie dixit. Petre ego p̃ te rogauit
nō deficiat fides tua. **S**z fides eccie
hec est q̃ p̃ rector̃ eccie p̃ferunt in
dulgētia z valēt ad satisfactōez pe
ne. **I**dē nob figurat **J**oh. xi. vbi sal
uator iussit discipulis vt lazary relusc
ratū soluerēt z sinerēt abire tā p̃ cla
uē ordinis z inunctionē p̃nie q̃z etiā
p̃ clauē iurisdicōnis p̃ donū in d̃ul
gētia. **E**t merito q̃dē. **N**ā si eiusdēz
corp̃is mēbra sibi iunite subueniunt
q̃d m̃z si corp̃is xp̃i mēbra q̃ s̃z xp̃i
fideles mutuo sibi subueniāt. dum
merita sup̃abūdatia vni^o alijs ind̃i
gētib̃ distribunt. vñ apl̃s ij. ad **C**o
rinth. ij. **A**fferit se donasse remissio
nē in p̃sona xp̃i innuens q̃ t̃m̃ valēt
ac si xp̃s eā mer fecisset. **N**ā z **L**uc.
xi. d̃z q̃ vn^o amic^o media nocte p̃sur
gēs accessit donū alteri^o amici pul
sando supplicās vt accomodaret s̃i
bi tres panes. **S**iliter ex vereri lege
possum^o p̃ hac p̃tate restioniū ad
ducere. **I**lla em̃ p̃mēozat diuersa sa
crificia z diuersas oblatōes nō solū
p̃ pct̃is s̃z et̃z p̃ alijs desiderijs suis
assequēdis b̃ndictōe sacerdotū int̃ q̃
p̃nuerari ip̃licite p̃nt̃ penaz. indulgē
tie. **S**i zñter ar̃ **J**ubile^o ann^o q̃ est
q̃nq̃gesim^o z q̃ oēs obligatōes ex
pirauerūt z oēs ad p̃p̃ias possessio
nes redierūt figurare p̃ g̃ñalem re
missionē a penis pct̃oꝝ p̃p̃ q̃d sum
m^o p̃ort̃fex p̃suevit i anno **J**ubileo
g̃ñales dare indulgētiās. **S**eptim^o
p̃o ann^o q̃ q̃dā p̃ickar̃z fiebat remis
sio p̃figurat p̃ickar̃es indulgētiās i

eccia vsitaras. **E**sa. lxij. **I**n dilectōe
sua z indulgētia sua redemit eos por
tauit z leuauit eos. ex q̃b̃ p̃z p̃t̃as
hui^o p̃ris. **D**einde p̃bas s̃it̃ sc̃da pa
hū^o p̃p̃ois. **N**ā p̃hs. z. ethico. ex na
tural^o rōnis dictamine definit q̃ lex
debet h̃zē p̃t̃rez coactiua p̃p̃ illos q̃
nō nisi timore pene curāt a malo de
sistere aut bona facere. **I**ustū ē vt
rectoꝝ eccie lex h̃zēat vi coactiua q̃
posset rebelles p̃pellere vt agāt bo
na z dimittāt mala q̃d fit gladio sp̃i
rituali i excoicatioe seu absc̃sioe q̃r̃i
dā mēbroꝝ purridoꝝ. libet at̃ ex p̃
p̃ris doct̃rie theologice idē mag̃
liq̃de oñdere. **N**ā iudiciū eccie d̃z et̃
p̃forme iudicio dei. **S**s at̃ multiplic
p̃ct̃oꝝ punit vt eos ad bonū tra
hat. **A**no^o flagell^o castigado. **A**lio^o
hoies sibi relinq̃ndo vt auxilijs sub
tract̃ q̃b̃ a malo p̃pediebāt suā iſit
mitatē p̃ſcar̃z h̃m̃ ad deū redeat
a q̃ sup̃b̃ abcessit. **E**t q̃r̃i ad vtrū
q̃z eccia in excoicatioe s̃ia diuinuz
iudiciū imitat̃ in q̃r̃i ei eū a fidelīū
cōione sepat vt erubescat imitat̃ d̃i
uinū iudiciū q̃ p̃ flagella castigat in
q̃r̃i at̃ suffragijs z alijs sp̃ialib̃ se
parat imitat̃ diuinū iudiciū q̃ hoies
sibi relinq̃t vt p̃ h̃militatē seipm̃ cos
gnosceas ad deū redeat. **C**ōsonat
aut̃ p̃ d̃ictis leg̃s g̃re restioniā. **N**am
Math. xvij. de illo q̃ eccias audire
p̃t̃nit d̃z q̃ haberi d̃z sic ethico^o et̃
publican^o q̃z cōicatio erat. p̃hibita
iudeis. **I**dē possum^o p̃ueniēt̃ itel
ligere in ill^o grauib^o p̃bis celest̃z ma
g̃istri. **S**up̃ cathedrā moisi sederit̃
scribet pharisei q̃cūq̃ dixit vob̃
facite. **S**i ē p̃cipiāt nō h̃zē cōionē q̃
rundā p̃sonarū ita erit faciendū. **P**e
tre tibi dabo clauēs regni celoꝝ q̃s
cūq̃ ligaueris z q̃cūq̃ solueris zc.
vñ **L**uc. xij. d̃z p̃pelle intrare. **N**āz
excoicatio est q̃daz p̃ga p̃pelle ma
los vt d̃istat̃ a malo z redeat ad bo

Contra huysitas **fo. lxxix.**

nū dē z ab aplo facto habem? z p
bo. Nā p. ad **Cor. v.** ppter excessuz
sui quēdā excoīcauit tradent eum
surbane in inercitū carnis vt spirit?
et saluus fiat **Infra** dō in eodē dic
Si qd frater noīat inter vos cū hu
iūsmōi nec cibū sumere zē. **Intelligē**
gēs p noīationē excoīcatōis snīaz iu
diciarta auroitate laram rōne enoz
mū excessuū qles apl's nūerat in lo
co palligato **Scribit** etiā in **Canō**
nica scda **Johis** Quicūq; venit ad
vos z hāc doctrinā. sc. catholīcā non
hē nolite eū recipere in domo nec aue
ei dixeritis. q em dē illi aue. cōīcat
opib; et? malignis **Rece** g fides n̄
errātis ecclie docet rectores soluere
indulgētis z ligare snīa excoīcatō
nis. **Ex** veteri autē testamēto istd
figuratū intelligim? p diuersas im
mūditias qb; a tēplo aue cōione illi
us ppli solebāt qdaz relegari siebat
aut talis separtio fm plus z minus
pur etiā in ecclia solet aggravari pe
na excoīcatōis **Ex** qb; sic solide de
terminatis apparet **O** huysite here
tica p̄auitas vestri erroris asserētes
q; papa p̄mittit frustra indulgētias
z vos volētib; via belli pcederet ta
le p̄tate eū nō hēz **Asserētes** adhuc
excoīcatōne pape nō fore timēdā p
eo q; licz frequēter vos excoīcauerit.
non tamē min? p̄spere vobis succes
sit. **Recreabilis** vtriq; talis assertio
est censendā. qz ecclia xpī sponsa nū
q̄ destruit auroitate seu p̄tate apo
stolica **Nec** refert an papa ceteriq;
rectores sint bone vl' male vite. pur
hec larius in p̄ma dīstīctōe sunt de
terminata. **Quo** igit aūsu temerario
nedū dicere s; cogitare p̄sumit; in
dulgētis ecclasticis fidē nō adhi
bendā aut summi pōtīficis excoīca
tione nō fore tremēdā. **Nil** aliū su
pest de vob; suspicari nisi q; pest; he
retice p̄auitaz a deo vos corrupit.

vt circa p̄ma catholice doctrine
p̄ncipia vos inētrifaciat quēdam
dū phoz dur. vi. erhicoz scribit q;
malicia mētri facit circa p̄ncipia.
Requēter inanis vos inflatio exrol
lat q; apalis vob; arrisit. p̄spertitas
excoīcatōib; frequēter in vos laris
nō obkātib; **Etem** legite sc̄m **Joh**
xri. vbi sic scribit. **Quare** ḡ impij vt
uicē sublimati s; p̄foraricq; delictis
semē eoz p̄manet corā eis. p̄in q̄rū
turba z nepotū in p̄spectu eoz. **Do**
mus eoz secure s; z pacare z nō est
f̄ga dei sup illos zē. **Vbi** impioruz
deo dicentiū. **Recede** a nob; sciam
vianū tuarū nolum? **mira** narratur
apalis felicitas. **Siliter** exim? prof
pheta dauid se dē pene turbatū vl'
des p̄ctoz pacē z hui? mūdi felicitā
tē. quēadmodū a plurib; h; alijs p
phēt; sub mō magne admiratiōis
idē p̄memorat. **S; reuera** idē scribit
Joh quēdā clausulā r̄sionis subiū n
git dices **In** p̄ucto ad infernū descē
dunt **Nam** quantūcūq; magnam
durationem currentis temporis li
bet excogitare. **Nihilominus** tanq;
punctus et momentuz est censendā
si ad eternitatem comparetur **Non**
igitur miremur si in hac momentaz
nea morula illa altitudo diuitiaruz
sapientie sciētie dei cuius iudicia s;
incomprehensibilia quosdam impij
os bont; huius mundi feliciter flo
rere permittat. **Pensatis** ad cōple
tionem huius responsionis modis
seu motis in sexta p̄positione se
cūde dīstīctōis diffuse cōtemoz
ratis. **Nequa**q; igitur huysitea inu
melcas si re tēporalis felicitas mul
teat s; time ne acerbitoz genna p
tārā felicitatē re expectet **Juxta** id
apli ad **Ro. ij.** **An** diuitias bonitaz
tis dīz parte z loganimitaz p̄tēntis
Igras qm benignitas dī ad p̄nīaz
te adducit fm duriciā ātūā z eoz

Tractat' m̄gr̄i H̄erici Borythū

Impenitēs theſauras tibi irā in die
tre ⁊ reuelatōis iuſti iudicij dī q̄ red
det vnicuiq; ſm̄ opa eius. qm̄ illud
ſap. vi. exequutoi dabit potentes
potēter patietē. Et illd̄ Apoc. xvij
Quātuz glificauit ſez in delicijs ſu
it tātū date illi de tormētis ⁊ luctu.
Et quibus quo ad verāq; prem re
ſultat veritas noſtre ppoſitionis.

^{tercia}
^{ppō}
Null' q̄ntūq; magne ſc̄ita
tis aut ſcie niſi miſſus pōt p̄
dicare. neq; expedit oīa pctā
mortalia a laicis aut eccleſia/
ſticis penaliter prohibere.

¶ **H**ec ppō q̄ ad ei' p̄mā p̄e p̄z du
ctu naturalis luminis. qz niſi luce i
gerit ſe ad acc' ſibi nō p̄portōnatos
q̄ ſue p̄tēs trāſcēdūt facultatē. h̄ ei
ōndit ordo. reb; vniuerſ naturaliter
indit'. vbi legiſ q; vnaq; res agit
p̄formiter nature ſue nedū locū ſitu
alē h̄ etiā p̄prie actōis p̄ſeruās. Si
p̄dicatio ſit actio trāſcēdēs fa
cultatē cuiuſlibet p̄uate p̄ſone. h̄ cō
cludere q; min' debite q̄cūq; p̄uata
p̄ſona p̄prio motu p̄ſumit p̄dicare.
¶ **Q**uarinus ex p̄p̄iis ſacre theologie
idē efficacit' oñdat eſt aduertenduz
q; p̄dicatio reſpicit totā eccleſiaz. ipſa
em euāgelizat p̄tate fidei ⁊ p̄terna
ctate ſacrā ſcripturā diuinit'. p̄ co/
ra eccleſia reuelatam. p̄pter qd̄ apli in
actib; Aploꝝ dixerūt. Nō eſt nobis
equū relinq̄re ſb̄um dei ⁊ miſtrare
mēſe. Et apls d̄r ſe miſſuz nō bap̄i
zare h̄ euāgelizare. Ex q̄b; nedū p̄/
dicatōis elicit excellētia cōitāt'. ſed
etiā dignitat'. vñ ſc̄. Thꝛylo. Xpm̄
nō ſinere loq̄ demonia ipm̄ eſſe filiū
dei. p̄ſtātā. cām aſſ. gnās qz illius
nois publicatio fieri debebat p̄ euā
gelii ore aplico. Et etiā actio non
modo dice difficultatis p̄pter diuerſas
diſpoſitionē auditoꝝ qd̄ Ap̄tus in
nues de ſeipō d̄r Sapiaꝝ loq̄tur in
terp̄fectos qui ſi inq̄mādo ſimplici

ori pp̄lo ſilābat niſi ſe ſc̄ire niſi ipm̄
xpm̄ et h̄ic crucifixuz. h̄is diligēter
inſpectis clariuz apparet nō eſſe cō
gruū immo piculoſuz. q; p̄ſona p̄i
uata nō niſi a h̄mōi actio ſe inge
reret. ¶ **H**is lex gr̄e cōcordat ſuis
ſcripturis. nā **S**arh. x. ⁊ **S**arh.
vlf. **P**arē. vlf. exp̄ſſe ſit mentio de
miſſiōe aploꝝ a deo ad p̄dicandū
ſiliter aplus ad Roma. x. d̄r q̄o
p̄dicabūt niſi mittant' vbi ſequit' ſic
ſcriptū eſt. Quā ſpectoſi pedes euā
gelizantiū bona euāgelizantiū pacē.
Ecce inq; pedes innuens a ſupioꝝ
miſſiōne inferioris. p̄cedēt ad euā
gelizādū. Quānto ille q̄ int' natos
mulier nō fuit maior nō p̄ſumptiſ
ſer ſe p̄conē feciſſe p̄dicādo an' deuz
niſi interiori illūtar' d̄e p̄pheticā ſe no
uiſſet miſſuz Job. j. Fuit hō miſſus
a deo cui nomē erat io heſ. h̄ em̄ offi
ciū tāte eſt p̄rogatiue q; p̄ ipm̄ p̄me
rent' aurcolā doctores eccleſie. Si er
go ſollicitudo eccleſie vigilat ordiare
inferiores actus Hierarchicos ne
paſſim a q̄libet artēcent' q̄romagis
debitū ordinē actioni ⁊ a p̄uilegiare
inſtituere curauit. ¶ **H**is etiā q̄ in
vetere teſtamēto legunt' ſiliter arri
dent. Nā. vi. **E**ſa. Priuſq; **S**atias
ſb̄um dei annūciaret d̄r ex ore dñi
Quis ibit ⁊ quē mittā. Ipe aut' rñs
d̄s ait. Ecce ego mitte me **S**iliter
Hiere. j. Priuſq; dñs ei dixiſſet de
ſite p̄phaz in gentib; poſtea ſubdiſ
ad oīa ad q̄ mittā te ibis. Sic etiā
Amos p̄pha in p̄tate ſe d̄r miſſuz
a dō **A**mos. vij. Ex q̄b; clari' elicit
ſine auctērica miſſiōe ad p̄dicanduz
nemine p̄ueniēter ſe ingerere. Quā
in re **H**rego. ſnia notāda ē q; platis
h̄ntib; curā paſtorale coipō annexū
eſt p̄dicatōis officiū. Sic em̄ i paſto
ra. **P**reconis officiū ſuſcipit q̄ ad ſa
cerdotiū accedit loq̄ns de ſacerdoſi
tio cui anectit' regimē paſtorale **E**ſt
er' duplex miſſio **Q**uēdā ḡnālis ex

Practica vitandi demones f. lxxx

tertor fm quā rectores eccle solēt ali
os ad pdicandū mittere Alia ē spe
cialis prout quis singulariter a deo
mittit. sicut Moses missus fuit ad
pplin israel 2 ad regē pharaonē cū
prāte signoz. Et p vt iōanes bapri
sta a deserto missus fuit ad pdicāz
dū iducēs pphenā de seipō Ego vor
damāz i deserto pare viā dñi. 2 hec
ē alioz missiō Si ḡ nulla hāz missi
onū alicui pueniēz pdicare vclit. bo
nū idebitō mō vsurpat. **Dei** hu
iūs ppōis **S**cōa ps ondit manus
duccōe plica Nā nulla lex dūentes
fuit iterō p legillatozē dñi istiuū. syle
gillatoz ferēdo legē itēdit p q p cā
puideat paci 2 salutē cōitatz 2 cō
ueniat ppo fm ei? dūtōz vt. s. sit
tal q possit adimpleri ab ill' qb' ipo
nit dr ei **Ph. v. Eth.** q lex dē cē si
cur linea plūtra i leboe ifula q flet
ent iuxta ex gētā lapidū icidēdoz
Cū ḡ i multitudine hoim maior ps
cōitatz ē ipfectoz hinc ē q lex adeo
rīgida q penalr cōdiberet oia mala
nō ēt portōata multitudine cōitatz
nec iduceret pacē aut trāqllitatē s3
pon? maiore turbatoz Porro pce
dēdo ex pncipijs theologice istd de
duat clar? Nā sacra theologia ps
dicat q pē leges tpaes. 2 iudicia
tpalia eis cōmōdentia restat alioz
lex diuina 2 finale iudiciū vltē sibi cor
rīdēs. **Regula** ḡ o ē q alioz dñus
sp ad plura se extendit **Theologica ḡ**
doctrina docet q leges hūane tpa/
les nō pnt penalr iudicare oia ma/
la hoim s3 necē ē q plura fieri pmit
tūt cū curandi deteriora q m illa
supioz lex i finali districti iudicē vlt
iudicio nō pmittet ipunita p qd
ps psallit lex dñi immaculata puer/
tes aias zē. **Signafāt** dr q nō des
tēt penalr phibitō oia mala hoiz nā
qdā ē phibitō doctrinalp rutes lau
das yciavitupās icōmōda enume
rās q ad pētā sequūt cuiusmodi s3

offensa dei pprie dignitatis defor
matio eterne vite amissioz 2 ad eterne
ignis supplicii dānatio 2 h mō lau
dabile ē sic ex more h3 ecclia detesta
ri oia vicia Alia ē phibitō penalr
ferēs penā mortz vlt murlatōis mē
broz 2 h mō nō dēt phibitō oia
vicia s3 solū grauiora a qb? possibē
le ē mai ore pē multitudis abstine
re 2 p apue q s3 i nocumētū alioz sē
ne qz phibitō e locietas hūana pfer
uari nō possēt cuiusmodi s3 homi
cidia furta 2 hmōi **Hic** dēt lex grē
i suis sentētijs pcordat nā **Ph. ix**
dēt saluator **Si** vinū nonū mitterā i
vtres veteres vtres rūpunt 2 vinū
effundit vclēs designare q si pces
pta pfecte vite iponāz hoib' ipfectz
pcepta ptemūt 2 hoies ex pceptu
ad peiora mala pūpūt. **Silr** idē in
tēdēs **Mat. xij.** nō pmitte yzania
eradicari nēf. mīcā sil' dēstruet 2
sienō oia mala lex vult punire pēas
uēs deteriora **Aplos** etiā ecclia fide
liū cōpat corpi hūano i q iterdū cō
silio medici pmitat aliqz defect? ne
eo sublato aliū pei? suboret **Clē**
Aug. i p° delibe. arbi. dr. **Colle** p
stibula a ciuitate 2 cā totā meretriz
eius repleb. **Et** ceteris silr legz sentē
tie i idē pcurūt. **Nā** puerb. xxx. dr.
Qui nimis emūgūt elicit sanguinē
In veterē etiā lege pmittebat libel
lus repudiū ne viri suas vxores occi
derēt **Et** pmittebat eis vt fenerarēt
gētibz ne vsurā pmitterēt cū pprijs
fratribz. istd fuit figuratū p dauid 2
salomonē dauid em duos morte di
gnos vt pore ioab 2 semei nō met
punūit s3 eos puniēdos salomone
renūit istiuas q oz i tpe hu? vite
multa mala dissimulare q pūteda
referat ḡ salomoni tpo i vlti sum
ro iudicio. **Et** qb? p vtraqz pte ps
ppōis declaratio

Fieri de nēcitate vniuersali

pho.
iiij

Tractat' m'gri Hērici Borychū.

ter cuiusq; sub vtraq; specie
cōiōnē sacrificij altarj nō asse-
rit doctrina euāgelica v'l aplica
s; h' q̄rūdū malignātū mēnt'
p'ctua ignorātia sacre scriptu-
re ac theologice sciētie iperita

Hec ppō i choatie oñdit p natural'
luminis p'suafione. Nā i oi ordinatōe
s; regulā prudētie pcedēte. p' uenit
put possibile ē mala q̄ origit euenit
vñ cautio ab ipis p'bis ponit qdā
ps prudētie. **A**lta pō mala euenit
re ptingeret si cōiō fieret sub vtraq;
spē p'fata magna mltitū die p'li in
q̄ s; senes. iuuenes. z puuli q̄ debi-
ta cautōem circa sūptōes hui' sacri
sub spē vini adhibere v'l nescirēt v'l
negligerēt. **T**ū qz inuērosa mltitū/
dine. populi v'puta quattuor aut
sex milia hoīz o; h'ie magna vasa ex
q̄b; vini p'fcratū effundi nō possēt
sine distillatōe ad terrā. **T**ū 3° ex p-
te p'uarōit. qz vini p'fcratū acclat
et putrefcit sicut vinū simplex. z sic i
sumptōe nauisā puo caret. opterz at-
tōm p'fuare sic panē p'fcratū si ea/
de foret vtriusq; nēcitas. **T**ū qz si/
ne p'iculo de loco i locū. vbi infirmi
cōicāt deferri nō possz. **E**t qz mltā s;
loca fidelū vbi sufficiens copia vini
nō affuit. q̄b; z s;lib; motius p'fcrat'
rōnabil' z ad cautelā ordina^o eed' z
adiuēta ē q̄ sub sola spē panis cōis
p'ls cōicāt. **S**ane in tēdo theologi-
cis pncipis idē ecclesie institutū dino
scēt fore rōnabil'. **L**ui' p^o p'fidera-
tio sumit ex hui' sacri p'rinētia z vsu.
Nā extreme p'fcrat'at' eēt credēt
qz māduca^o corpis xpi z bibitio sui
sanguis fieri debeat carnali. put mā-
ducant carnes de carnificō. z bibit'
vini de aterna. **S**pūale q̄ mādu-
catōes z bibitōes catholica doctri-
na p'supponit p'leniens m'gri suo
Joā. vi. p'ba q̄ ego locut' suz spūs

et vita s; redarguēt carnale sensuz
q̄ridā q̄b; loq̄bag. **Q**uia q̄ xps tot'
tus tā s; m carne q̄ s; m sanguine cō-
tinet sub spē panis ita tā q̄ directe
v'l p'uerfōis ē ibi corp' xpi z sangui-
is p'comitāter. **S**ilt sub spē vini p't
nēt idē xps s; m carne z sanguine sic
q̄ directe p'ute p'uerfōis ē ibi san-
guis z caro p'comitāter hinc ē q̄ iu-
xta sentētia saluatoris q̄cūq; sumit
corp' xpi sub spē panis nēdū man-
ducat carnē e' s; bibit e' sanguine
Seda p'fideratio sumit ex debita
huic sacramēto reuerētia. Nā h' sa-
cramētū ē oim alioz dignissimū cui
lumina debet reuerētia ppter qd̄ na-
ture o; p'cauere q̄cūq; ad irreueren-
tiā tāti mysterij possent p'gere q̄ cut-
tare neq; possent si cōi p'lo sangui-
is p'fcrat' traderet z q̄ euenisse cō-
pit ecclesia p'p'la ordinare vt sub so-
la spē panis cōis p'fcrat' decetero cōi
caret p' vt tactū ē i natural' luminis
p'fideratōe plures ā iueniūt q̄ sapo-
rē vini sufferre nō p'nt ita q̄ vini sū-
p'ri cogunt euomere. **A**d reuerētia
etiā hui' sacri docet materiā vasoz
ēē p'ciosaz v'pote argēta vel aurā
cū? i mult' locis deest sufficiētia ad
vasa nēcāria vini rēq̄siti p' multatū
dōne ppli q̄ p'f reuerētia hui' sacri
o; eē p'fcrata a sol' sacerdotib; vel
diaconis tractāda. **Q**uib; attēz de-
bita fuari nō p't reuerētia tāti sacri
si toti p'lo sub spē vini deberet mi-
nistari. **T**ercia p'fideratio sumit ex
recta fide circa h' sacm p'cipue nēca-
ria vñ z mysterij fidei nūcipat. Nā
si de nēcitate opteret istū sacm cōi
p'lo sub vtraq; spcie exhibere eroz
emigeret q̄ caro xpi sepatim a san-
guine sub spē panis contineretur
et sub specie vini sanguis seorsuz a
carne. **R**ursus q̄ p' Eucharistie
panis nō eēt sufficiens ad salutē q̄
p't sanguis sub spē vini eēt ipotes
ad sumēt' salutē q̄ oia. s; grauit' eēt

Practica riciendi demones ff. lxxxi

tonar a coione opinioe ppli dilige
ter pcaueda vñ de h Alex. de Ales
doctor egregius recitat qd dā mira
culi suo tpe accidisse istabāt ei qdā
religiosi apd suū superiorē subytra
qz spē sumeret sacrm a sacerdote z
cū sacerdos faceret fin actōez sacri
patena videbat plena sanguie. qd
isti religiosi alij circūstātes vidētes
valde obstupuerūt cū vō pūgebāt
ptes hostie totū vsuz ē reintrare. q
signo eoz pettio cū tentatōe celsa
uit z ipi pōi coicaratōi acq̄scētes fir
mi i fide renāserūt. **Quarta** p̄sidera
tio sumit ex hu? sacri ad alia sacra
singulari differētia. Alia ei sacra p̄si
cūf i vsu materie p̄secrate vl saltē i
ipō vsu sue materie vt p̄z singla sex
alia sacra discurredo istō ac sacrm
plenā suā h̄z p̄fectōez i ipa sua p̄se
cratōe iō nihil derogat p̄fectōi hu?
sacri si ppl̄s sumat eoz sine sangui
ne vey q̄a rep̄sentā dñice passiōis
agit i ipa p̄secratōe hu? sacri iō nō
h̄z p̄secrari corp? sine sanguine sed
debz vtrūqz sil sub vtrāqz spē p̄se
crari. **Et** p̄pter h̄ sacerdos p̄secrās
q̄ agit memoriā passiōis xpi q̄ tunc
rep̄ntat. z in p̄sona totū ppl̄i sangui
nē offert z sumit. tenet vtrūqz sume
re cui? p̄sona totū ppl̄i qdā spūali
sumptōe se sanguine xpi bitere gau
dent d̄z credere vñ ad hūc sensuz si
q̄ doctores ecclē loquāt de nēcitate
sumēdi vtrūqz oīa dūt itēptari
Huic determinatōi pluraz cordāt
testionia leḡs ḡfēnā Jo. vi. d̄r salua
to: **Ego** suz panis viu? si q̄s mādu
cauerit ex h̄ panē viuēt ieternū. **Rur**
sus i eodē. q̄ māducat me viuēt p̄p̄
me. **Et** itēz q̄ māducat hūc panē vi
uet ietnū. **Ecce** q̄mō p̄ solā māduca
tōez saluator? p̄stat vitā etnā nob
p̄feri nlla facta de bibitōe sanguis
mētōe. **Silt** idē tenēdū ē vi Guide
sentētie illoz. petre rogauī. p̄ te vñ nō
deficiat fides tua fides p̄q̄ catholi

ce ecclē hec ē q̄ ad salutē hu? sacri
sufficit coio sub sola spē panis. h̄c
fidē tenētes p̄stāter asserim? q̄ nō ē
de nēcitate salutis. ppl̄m cōez subytra
qz spē sumere h̄ sacrm. **Nā** si diuina
p̄uidētia vigilātius suā ecclē d̄z
rigit in his q̄ p̄inquis ad nostrā p̄
tinēt salutē. **Ab**urdū ē valde sub
picari q̄ tāte p̄uidētie plena erga
nos amicitia p̄mittat quis mō cē
desiā quicq̄z sinistre statere in his
q̄ directe respiciūt tāte salutis nostre
tātū sacramētū. **Rur**sus de hu? sa
crāmēti dispensatōe. **Jobā** p̄terit
Dath. p̄o z mare? referūt cā factā
Ep̄l̄s nihil loquētes aut mētōem
faciētes huius. **Hoc** facite in meaz
cōmemoratōem. **Lucas** vero illud
cōmemorat statim post dispensatiō
nē sub specie panis vñ ex euāgelio
elicā nullatenus p̄t necessitas sub
vtrāqz spē cōmunicādi. **¶** **His** ve
teris legis facta fidē asserūt. **Ham**
Osus agni paschalis fuit figura
vsus hu? sacramēti a fidelibz noue
leḡs vbi lex de potu nulla facit mētō
tōez hu? etiā figura fuit familiaris
māna de celo veniēs z ppl̄m i deser
to nutries vbi sola māducatio nō
bibitio ē figurata qlē sub spē vini
aduērsarij asserūt necessaria. **Et** sa
piētē. xv. d̄r. **Angeloz** esca nutrius
sti ppl̄m tuū. **Et** panē de celo p̄stā
nti eis sine labore oē delectamētuz
i se habētē. **Ex** q̄bz silibz deuota fē
des ecclē edocet ad salutē fideliz
sub vtrāqz spē h̄ sacramētū sumi. a
p̄plo necessariū nō ē. **For**san aliq̄s
archihyysica obijciat dicēs q̄ salua
toz. **Joā. vi. exp̄sse** z luce clari? testat
Nūc cōcedētis meā carnē z bitētis
meum sanguinem nō habēbitis vitā
eternā. **Silt** Apostolus p̄me ad
Corinthēos vñdecimo refert dñm
dispensasse hoc sacramētū sub vtrā
qz specie itēponens insup illud p̄
dictū h̄. facite i meā cōmemoratōem

Tractat' m'gri H'rici Borychi.

q̄si dicere vellet quē ad modum ego
trado. ⁊ vos sumitis sub vtraq; spē
ita vos ⁊ futuri successores dispēsar
⁊ sumere debet; sub vtraq; spē. H'ac
reuera. caullatōez penit' fore frivuo
lā nri. prin' p̄pēderet aduersarij si in
sacra septura p̄ sciaz theogica foret
exercitati. Nā q; iam ē hec caulla
de bibitōe ad eoz allegatōez p̄nt re
minisci ex ārea p̄libar;. si q̄de cama
li bibitōe null' h' sacro v̄redū aude
celeri. Sp̄ualt' p̄o eū q; h' sacm su
mit sub spē panis sil' xpi sanguine
bitere fatemur. Deū volum' eoz ad
uertere q; xps i cena suos aplos coi
cādo creauit sacerdotes. p̄inet autē
ad sacerdotē vt p̄us dcm ē h' sacm
sb vtraq; spē p̄secrare. ⁊ p̄ toto p̄lo
sub vtraq; spē offerret sumet. dato
insup q; ap̄ls h' q̄d d̄r. facite i meaz
p̄meoratōez nedū referat ad sacer
dotes. s; etiā ad pplm. dicem' eis q;
n̄ r̄ferat ad forma dispēsarōis s; ad
aliq̄d nob salubri'. q̄nēcūq; h' sacm
p̄secram' aut coīcam' idcirco nob in
sui memoriā eē faciendū. s; charitat'.
obediētie ⁊ hūilitat'. q̄s itime mirā
do debem' ap̄lecti ⁊ tota deuotōne
imitari. q; tant' rā idignis talia dis
gnat' ē exhibere. In q; ad forma di
spēsarōis illd dictū referre n̄ debeat
ex h' intelligere possum'. q; pauldus
bio tres euāgeliste institutōis hui'
sacri diligēt' memoriā facientes scribere
nullaten' omisissent a p̄lo sub vtra
q; spē h' sacm de necessitate fore acci
piendū. Nā sic saluator dixit. h' q̄nēcūq;
feceritis i mei memoriā faciet;. Et
ap̄ illa saluatoris p̄ba i scriptis cura
uerē redigere. multomag; feruidissi
m' amator n̄re salutis saluator n̄r di
xisset vtrq;. h' q̄nēcūq; facietis sub
vtraq; spē faciet; tā vos sumēdo q̄s
alijs dispēlando. Nā multa scribere
q; n̄ ita directe aut itime n̄rā. p̄cer
nūc salute. p̄mittere p̄o q̄n̄re sal
luti s; maxime necaria. q̄s de scis euā

gelist' p̄r licite suspicari. Proinde
hoz obiectōez itroxius examinātes
altā p̄pēdim' ipoz iertā. p̄redūt ei
iā t̄pis sub vtraq; spē eē coīcādū. q;
p̄mitia ecclā fuabat talē n̄tū. et em
si alicui' intellectū al' lumis scāillayē
geret i eis cū viderēt q; p̄z diuersā
dispōez hoiz ⁊ variū statū rez. circa
q̄s p̄lant actōes v̄l etiā ipoz agētū
p̄rigit formā a q̄dēdū alit' ⁊ alit' varia
n̄. Et q; i exordio nascēt; ecclie pau
ci fuerūt ad fidē p̄uersi. arcūsp̄cti ⁊
deuotōe accessi. nō erat tūc piculū h'
sacm exhibere ill' sb vtraq; spē. nūc
lō q; res in aliā p̄cē p̄sa ē. q̄n̄ sagena
ecclie repleta ē piscib; bonis ⁊ mal'
Et iugebat insup illa ecclie eras vt to
ta ap̄loz occupa' i fidei introductō
nē expēderet. Ea p̄p̄ op̄rebat multa
differre q; paulati postea exequitōi
sb demādara tpe oportuno. Possent
ei pari colore obijcere. In p̄mitia ec
clesia fideles q̄ndie coīcabāt. iuxta
illd Act. ij. q̄ndie p̄durātes vnam/
mit' i teploz frāgeret circa domū pa
nez. s; sacrificij altar;. sumebāt abū
cū exultatōe ⁊ simplicitate cordis.
igit' nūc coīcare q̄ndie ē necē. In p̄
mitia ecclia baptism' fiebat in note
xpi. iō nūc sub tali forma d̄z tradi. i
p̄mitia ecclā p̄secra' fiebat aliq̄ tpe
in pane fermentato. q̄n̄nē ita ē p̄ri
nūcādū. In p̄mitia ecclia statū p̄fere
bat ordo sacerdotij absq; minorib;
ordīnib;. q; tenet nūc ita facere plari
Parū ei p̄is facile p̄z h̄mōi p̄ntias
haberi sophisticas. q; ordina' legal
ad modū regle plūtee. hinc in d̄z ste
cti s; varias mutarōes iteruenien
tes. Postremo q̄d sup̄i d̄xam' ad
huc repetētes. p̄phanos huy' sitas
theologicē doctrie fore ignaros. ma
gis liq̄de exp̄mur. Si ei v̄l p̄p̄ ar
ca ecclie sacra aliq̄d sup̄ant. s; in do
ctrinā theologicē. n̄ ignorarēt sacm
aliq̄n̄ p̄cipi re. aliq̄n̄ voto. p̄cipue eu
charistie sacm diuersum de mādā

Contra huyllitas **fo. lxxxij.**

cat vtrputa qñq; sacramentali z non spūali ryt celebrās sciēter i pctō mor tali crīs. qñq; sacramentali z spūali sūt. **Rurſ** qñq; n̄ re s; voto. **Et si vo to vl' voto pprio sic hñs vsuz rōnis desiderās sacramentali h̄ sacm̄ p̄ci/ pere** Aliqñ at voto accommodato si cut oēs pueri baptizati ex eo q̄ sunt mēbra corpis mystici qd̄ ē ecclia. ex voto mñs ecclie credūt. z istō sacm̄ p̄cipiūt. hereticū est enī credere pue ros baptizatos decedētes an̄ vsuz rōis nō h̄zē vitā eternā. q̄uis h̄ sa/ cramentū re z sacramentali nūq; p̄ce/ perit. **Et** q̄bus omnibus satis exte se p̄z veritas huius ppōnis

ppō v. **Huyllitas** multipl̄ mēdaci bus hincāde plurib; p̄satis cōcedi nō d; disputatōis au/ dientia. cōtra q̄s velut obsti natos hereticos iuste z sc̄tē p arma bellica insurgit catho/ lica ecclia.

¶ Nec ppō p̄mittit huyllitas ml̄ tip̄l̄ fore mēdaces. dicūt enī eos a nob non fuisse auditos. ex h̄ p̄ter dicūt nos ignozare eoz fidē aut qd̄ vl' q̄liter ipi credūt. **Cetero** dicunt **Zohem** huyllite z **Hieronimū** ius/ ste dānatos. **Dei** dicūt p̄ter q̄ cū eis nō gladio materiali s; disputa/ tiōis sit laborādū. **Hui** igit ppōis pambulū asserēs eos i talib; dicit z ml̄z alijs fore mēdaces p; **Hēri/ un** ei dictos duos p̄notatos iuste dānatos. **Nā** ipi ml̄z dieb; z manu re fuerūt auditū z vt ab errorib; suis desisterēt hūilib; p̄cib; fuerūt mo niti scriptur; canonicis eoz errores fuerūt ipugnati z redarguti. **Nec** etiā oia iterat; vicib; erāt renoua/ ea. q̄ fronte dicere p̄sumūt eos inu/ ste fore dānatos in vl' ecclie p̄silio. cui sp̄m̄sc̄n̄ sanctoſq; āgelos singla/ ritē assistere p̄ ceter; nō dubitām.

dū ea q̄ fidei sunt emergūt definiē da. **Hoz** at errores articulat̄ sub autēti; instrumēt; p̄scripti fuerūt et examinati. **Cū** igit huyllite corūde erroz z plurimū alioz postea opposi/ toz palā fatent se cōfautores. d̄fen/ sores. z imitatores p̄bis. fact; scri/ ptis pseudonūcijs ab eis ad diuer/ sas p̄tes destināt; **Insup** z fama p̄ vniuersum orbē publica. mēdaces p̄uincunt a nob eos nō auditos z nos eoz fidē ignozare. **Nullatenus** at silētiō dissimulādū q̄ i moralib; plus credit opib; q̄ sermonib; eoz opa nob suā fidē indicāt. **Nā** occi/ dūt p̄sonas ecclasticas. deuastant ecclias. subuertūt religiosoz mona/ steria. spūaliū bonoz p̄petrāt sacri/ legia z silia q̄z p̄iget reminisci. q̄ dē recte cedūt i diuini cult; extermiūt; p̄ dei honorē z scōz reuerentiā z h̄z dei religionē. **Nulla** igit tergiversa/ tione celari p̄r catholicā fidē i eis ex/ tinctā. z loco ei; ardere heretica p̄/ uitatē. **His** igit dicit; circa pambu/ lū ppōis deducit p̄a p̄s ppōis natu/ ral̄ lumis p̄suasione. **Nā** prudētia dictate nihil ē a gēdū qd̄ ml̄z malis ejs ē p̄uolutū. **Isti** hō; disputatoez q̄rūt ml̄z malicjs p̄uolutā. qd̄ p̄z r̄colēdo affectū ipoz. qz adeo se p̄ri naces p̄nūciāt q̄ p̄ suis articul; cer/ tare volūt vsq; ad mortē de q̄b; iij; metaph; d̄t p̄hs. q̄ nō dictamine rōis s; violētia penal̄ correctōis est obuiandū. **Sill** p̄z ex mō disputa/ tiōis quā p̄cedūt. **Volūt** ei; dispu/ tare nō corā litterat; z scientific; t̄m s; corā idoc̄t; z simplicib; vulgari; q̄z capacitas ad recte iudicādū in talib; causis nullatenus se exēdit. **Idē** insup deducit ex fine quē p̄ten/ dūt. p̄tēdūt ei ad se trahere laicos. et illos i odiū cleri apli; excitare. **Ex** talib; at d̄t p̄hs disputatoez eē res/ dar gēdā. prudētē igit a gēdo. cur eis nō videt disputādū. **¶ Theos;**

Tractat^{us} magistri Henrici Borychii

logicis aut principijs interdo eade ve-
ritas per magis exquire. **Aut** per principia
deratio sumit ex ordine ad principia.
Na negates principia non est disputa-
tadu. Isti aut iterum originalia si-
dei principia dicentes pape et plures
esse obediendum si non fuerit iusti et bo-
ni. **Q**uod eorum excoicatio non sit timenda
Quod indulgentie ab eis processerunt nullius
sunt valoris. **Q**uod mortali peccat re-
cipientes pecunias aut possessiones
causam dei defendunt. **Et** sic de pluri-
bus alijs erroribus fidei fundamentum
subvertentibus. **Sequitur** consideratio
sumit ex reverentia fidei. **Na** si fides
ortu cepit ex humana industria et ex re-
velatione divina. **Adducere** autem in disputa-
tionibus ea que fidei sunt rationes dubia. ni-
hil aliud est quam eundem interrogare utrum
sit infallibilis veritati cui tanquam radici
inheret fides orthodoxa. **Tercia** con-
sideratio sumit ex obedientia ecclesie.
Na ea que nobis proponunt credenda per
ecclesiam et per doctrinam ab ecclesia appro-
bata. quocumque ecclesie obedunt humiliter
recipiunt et firmiter credunt et per disputa-
tionem discutere ea non presumunt.
Quodam isti phidii tentant disputare
circa articulos per sanctam catholicam ecclesiam
definita tanquam fidei definitos. **Quarta**
consideratio accipit ex subvertitione sim-
plicium. **Na** si simplices illiterati et sim-
plices affectati interessent humiliter disci-
putationi multa inde mala succrescere
putat verisimile. **Na** quod materia ista
eorum transcendit capacitate si quod audi-
unt ad sensum simplice sue affectationis
retorquent. **Ex** parte predicta et similibus pe-
satis dicitur lex Marciani Augusti per
canones affirmata iuriam facit reli-
giosissime synodo si quis senel iudici-
cata ac recte disputata iteque revolvit
uere et publice disputare presedit. **his**
euangelica testimonia aspirant. **nam**
Matth. vii. dicit dominus Polite scilicet da-
te cambis. nec ponere margaritas

aut porcos. **Tales** igitur articulos que
sunt panes et margarite fidei indistincti
non est ponere aut istos phidos huius-
modi more canum oblatrantes. **Sicut**
Joan. iij. dicit ad mulierem samaritana
quod rypu tenet humane rationis. **Na** non pro-
pria loquela credunt. **Ipsi** enim audimus
mus et scimus. quod fides non imitatur ex
muni humane rationis vel disputacionis sed
interiori inspiracioni a fonte infallibilis
veritatis. **Apl** per idem intercedens
et ad Thimo. iij. **Noli** inquit phibere
presedere. **Ad** nihil enim videtur nisi ad
subvertitionem audientium. **Et** prime ad
Thimo. vi. inuigat Thimotheo vi-
tare pugnas et prentones phoborum et que
bus oriuntur inuidie prentones. blas-
phemie et ista mala. que verisimile est ex
disputacione quia perunt huiusmodi pul-
ulare. **Sicut** ad Thimo. iij. dicit. **Bere-**
rici autem hominem post primam et secundam
reptorem deuita. scilicet quod subvertens
est que humiliter aduigens expleti et **Paul**
me. lxxvi. quocumque modum **Yannes** et
Jambres resistunt. **Moysi** que figuram
representant talium phidiorum resistunt
auctoritati summi pontificis et ecclesie.
Et veteris testamenti phidiorum
inuenimus concordantiam. **Dicit** ei **Job**
vi. **Quare** detragitis simonibus veri-
tatis. et in ventum phibere phertis. **Rur-**
sus **Job.** xij. **Quia** faceretis ut pu-
tarentur sapientes esse. nunquid deus indi-
get vestro medacione ut per illo loquimur
in dolos et per deo iudicare nuntium
nisi aut placebit ei que edari nihil pe-
nit. **In** quibus phibere satis inuuit cum
humiliter hominibus dolosis et fictis non esse
disputandum. sicut **Sapie** per scribit
Spillancus discipline effugiet fi-
ctum. **Sicut** puer. xxx. dicit. **Honor** est homi-
ni que se separat a prentionibus. **Quocumque**
modum igitur quod **Regu.** xvij. **Phislarum** res-
s. **Eschie** noluerunt audire **Rapla**

Contra huyssitas **Jo. lxxxiii**

em q̄ eis loq̄bat p̄ba p̄ite p̄lo ex
q̄bus in p̄lo oriri poterat turbatio
Pari cā hor̄ petita disputatio ex q̄
rumor̄ p̄turbatōis popular̄ nasce
renur nō ē corā vulgari p̄lo admit
tenda **E**x q̄bus p̄z veritas p̄c̄ partis
huius p̄pōis **S**equūda v̄o ps hu
ius p̄pōis pariformiter p̄bat p̄sua
sione philosophica. **L**ū em̄ natura
regat ab agere deo ifallibili laudat
bilit̄ ea possum̄ imitari q̄ rebz na
turalibz indita ēē cognoscim̄. **U**
demus at̄ in rebus naturalibz tam
nō aiatis q̄s aialibz indita eis incli
natōem nō solū ad p̄sequendū bo
na z fugiendū mala. s̄ etiā indina
tionē ad resistendū ip̄edimētis p̄se
quendi bonū aut malū fugiendi q̄
irascibil̄ vocat̄ in aialibz. dicitur ḡro
q̄ rectores cōitatis vrant tali appe
titi irascibili inferere vindictā in il
los q̄ resistūt p̄secutioni p̄modi z se
licis iucessus p̄misse cōitatis. **N**ā
qd̄ hūc sensum p̄s. ij. ethi. laudat
Homerū dicente virtutē imitte fu
rori. **R**ursus virtutē z furore erige
loquēdo de forti bellante p̄ salute
reip̄ublice **Q**uia igit̄ h̄mōi sepedi
eti apostate vniuersum catholicum
populū suis erroribz inquietant de
lent rectores ecclesie vti v̄i irascibili
p̄curando bella p̄tra eos aggraua
ri. **T**heologicis at̄ p̄sideratōibz
Ide deducit̄ multiplicius. **P**rima
igit̄ p̄sideratio sumit̄ ex inum̄ci of
fici necessitate cū adiuncta potesta
te. **N**am rectores ecclesiasticā potes
tatem habent materialis gladij p̄
modum imperij. **N**am sicut ani
ma spiritual̄ imperat subiecto suo
materiali. Ita potestas ecclesiasticā
ca spiritual̄ dedita imperat pote
stati seculari q̄ circa tyalia versatur
Quia vero regula est. q̄ frustra est
potētia q̄ nō reducitur ad acrum.
frustra h̄mōi gladij potestas esset

prelatis cōmissa si necessitatis tem
pore cor̄ imperio exequūtōi nō da
retur. **Q**uinimo peccarent necessi
tate se offerente. si a talis potestatis
vsu abstinerent. teste saluatore **J**oh
h̄antis. x. **N**am bonus pastor p̄ sal
lute ouū ponit p̄riam animā. **L**ū
igitur blasphem̄i huyssite offerant
extremā necessitatē p̄dictum gladi
um euaginādū recte p̄cludim̄ cor
tra eos p̄cedendū p̄ arma bellica
p̄curante catholica ecclesia **S**equū
da p̄sideratio sumit̄ ex heretice p̄a
uitatis cōtagiosa natura. **N**ō em̄
heresis est sicut infirmitas in p̄prio
membro p̄manens. sed ad p̄ima
membra serpens z discrasians iū
tra illud apostoli z ad **T**imo. ij.
Sermo eorum vt cauet̄ serpit. h̄as
bens etiam morem picis quā qui
tangit inquinatur ab ea **E**cclēstias.
decimotercto. **S**icut igitur in cor̄
pore si membrū contagioso morbo
sit infirmū. cōsultur̄ resecandū ne
totum corpus reddatur infectum.
Ita a corpore mystico christi qd̄ est
ecclesia resecari debent membra he
retica causa p̄feruandū sana eius
membra. **A**d cuius p̄positum dicit̄
Hieronym⁹ secāde sunt carnes pu
tride. z scabiosa ouis a caulis repel
lenda ne totū corpus z pecora pu
treant z intereant. **T**ertius in ale
xandria vna scintilla fuit. s̄ qm̄ nō
statim oppressus est. totam orbem
eius flamma populata est. **T**er
cia consideratio sumitur ex horum
p̄fidoz p̄bis blasphem̄ia. z in fact̄
immanū maloz p̄petratōne mul
tifaria. **N**am si legislatores statuūt
penas z p̄cipiunt vti gladio bellis
co intentōe retrahendi hoies ne fa
ciant mala. fm̄ illud **3**pl̄ ad **R**o
manos. xij **P**riniceps nō sine causa
portat gladium. minister em̄ dei est
vindex in iram ei qui malum facit.

p iij

Tractat' mgr̃i Hērici Borythū.

Isti p̃o p̃bis p̃uincia inferunt in eos q̃s scriptura deos noiat de tra hēdo rectoribz ecclie falsa mēdacia z eos seminādo. Rursus p̃mittūt fact' mala tā enormia q̃z aliq̃ sunt p̃us enūerata. Iy eis fides manez sana. adhuc tū p̃pellit pia m̃z ecclia q̃si imemor pietat' vti gladio bellis eo ex charitate ipedēdi mala tam abominabilia. ¶ **P**redic' ar̃ assit' sūt scriptura gr̃e. dr̃ ei **Luc. xij.** saluator ad discipulos sub **Typo** rector' ecclie. **Ecce** dedi vob' p̃tatem calcādi sup' serpētes z scorpiones z sup' oēs p̃tūre iūmici. q̃s ar̃ saluator sp̃pētes vocat z scorpiones. Iy expo nit **Act. x.** loquēs de vase submissio de celo ad Petrū i visu. i q̃ erāt oia q̃ drupedia sp̃pētia z volatilia q̃b' si gurāt diuersoz genēz p̃ctōres h̃z diuersa sua p̃ctā p̃p̃q̃d summ' ponti fer h̃is p̃tate calcādi testat' nature hoies necē h̃z nūc vigilat' talē p̃tate exequitōi demā dare. **Apl's** etiā ad **Gala. v.** zelo fidei vltionē opat' in ferri cā corrupētib'. **Utinā** inq̃t ab scindāt q̃ vos p̃turbāt. vtiq̃z ferui dū illi' optiois affectū resecādi tales idicasset p̃ncipibz effectualit' ere q̃ si tūc fidei obedissent. **Silr' 2°** ad **Cor. x.** dr̃ **In** p̃mptu h̃ntes vltici oēs iotedictia. i. q̃ ē fidei. vñ dr̃ **Augul.** Null' ñm̃ vult aliq̃ue hereticū p̃ire. h̃z alit' ñ meruit h̃ze pacē dom' **Dauid** nisi **Absolo** fili' ei' i tello qd' p̃ patrē ei' egit eēt extinet'. sic ecclia catholica si aliq̃z p̃ditōe eceteros colligit dolore marū sanat cor dis rāroz literatōe p̃loz. ¶ **P**redic' ar̃ etiā scriptura veter' leg' testādo assistit. **Nā** dr̃ **Eccl. ix.** Ex eo q̃ nō cito p̃fert' d̃ malos snia absq̃ylo timore p̃petrāt filij hoim mala. **Ele** rit' ei' obuiādū. **Nā** si falsificans monerā p̃ quā subuenit' vite corpā h̃ iuste punit' mortali. q̃tōmagis mortali p̃niedit' s̃z corrupētes fide

p̃ quā ē vita sp̃ual' iuxta illd'. iustus ex fide viuit. **Abacuc. ij.** **E**ta. etiāz dr̃ **Isaie. xxiij.** **S**ola veratio dat intellectū. vñ q̃ tales ad p̃tāt' itelle crū redeāt veratio d̃z cooperari. **Et** **Leu. iij.** scribit' de q̃dā q̃ blasphemauit no' dñi. **E**dūc blasphemus extra castra z lapidet eum ois p̃pls. **V**erito q̃ fuit blasphemū huysit' te materiale gladiū meruerūt sustinere. **Uñ** dñis frequēter p̃ **Do**issen lege statuit q̃cūq̃z p̃ fide eis tradit' tā diueneret sine mora morte punit' res. **Et** q̃bus z alijs s̃libus plane resultat veritas huius p̃onis.

¶ **E**xecrāda huysitaz iudicia p̃tra eccliastricos p̃cipue blasphemus plena. merent' multipliciter cenferi detestanda.

¶ **H**ec p̃o p̃z p̃o dictamie naturalis rōis. **Nā** inferre alicui iniuriā ē d̃ bonū iusticie. **Eū** q̃ huysit' ecclie stastic' irrogant iacturā bone fame. qd' cediti magnā eoz iūriā. p̃stat q̃ talia iudicia debēt reputari detestanda. **S**i q̃dē sacre theologie p̃nci p̃is imorādo mag' exq̃site deduct' p̃tās hui' p̃oīs. **P**rima ar̃ p̃side ra' sumit' ei' rōe ignorātie ñre. vñ ill' q̃s ei' bñ iudicat de h̃is q̃ nouit. q̃s ar̃ meli' nō scit seipm q̃ aliū. dr̃ ei' p̃ ad **Corin. ij.** q̃s ei' scit hoim. q̃ sunt hois nisi sp̃s hois q̃ in ip̃o ē. **S**z nosmetipos cognoscere nō pos sum'. **A**n boni sum' an mali. iuxta illud **Eccl. ix.** **N**emo scit an odio an amore dign' sit. **E**t illd' sp̃s vbi vult spirat z nescit vñ veniat aut q̃ vadat. **Joā. iij.** **A**bsurdū ē igit' sententiare eos iudicia p̃tra p̃sonas ecclie stasticas. **A**fferūt ei' assumētes ordi nē sacerdotij intēd ere vitā voluptuo sam. z de seruitio diuino nō curare. **A**fferūt papāz p̃latos. puocare p̃ncipes ad tellandū p̃tra eos. non ex zelo fidei sed intūru suas hereses

Contra huyllitas Fo. lxxxiiij

occurradi. **A**fferunt deniq; ecclesiasticos deferre vestes honorabiliores pro pompa seu q; pleni s; elaroe z supbia. **T**alia ar iudicia pferendo de his q; hnt ignorantia q; no videret fore vitupandū. **S**cd̄a p̄sideratio ex corrupta eoz affectoe. **Q**ual ei vnusquisq; e. rale aliū iudicat. s; illd̄. **E**ccl̄. x. **I**n via stult' abulās cū ipe sit insipies oēs stultos estimat. **Q**uia igit hmōi pseudo Apostate fidei hnt affectoez corruptā ad ecclesiasticos nō iuste eoz iudicia cēseri dnt deestāda. **T**ercia p̄sideratio sumit ex rōe vsurparōis rei aliene. **N**a ferre iudiciū aliqd̄ de bonitate vite hois vl' malicia p̄tinet p̄cipue ad auctoritatē dei vl' ipoz q; ex officio sua vnū auctoritate. **P**ro q̄d̄. **R**o. xiiij. d̄. **T**u q; es q; iudicas alieui serui. suo dño stat aut cadit. **Q**ui etiā p̄ ad **C**orin. iij. d̄. **D**i hi ar p̄ minio ē vt a vob iudicet. q; ar iudicat me dñs ē. itaq; nolite an tps iudicare q̄ ad usq; veniat q; illu minabit abscondita tenebray z manifestabit p̄silia cordiū. **U**bi rāgū q; d̄ are iudiciū de statu interioris hois trāscēdit limites hūane cognitionis. p̄tinet ei ad donū qd̄ā gr̄e ḡtis dare. **E**cce ei ardēs ille fidei z elatoz. **P**elias iudicās se solū relicū in diuio cultu. ex diuio rāso audiuir se deceptū. q; p̄les q̄ septē m̄s h̄a viroz erāt i israel q; genua sua nō curauerūt an Baal. **Q**uō igit h̄i p̄phani iudicare p̄sumūt de interiorib; alioz. **Q**uarta p̄sidera' sumit ex ordie subiectōis. p̄ls ei laical' s; dei decreta subiect' ecclesiastic' recto rib; qd̄ ap̄ls inuit ad **H**eb. vltio. **O**bedite p̄positis v̄is z subiacere eis ipi ei vigilāt p̄ aiab; v̄is. **P**aularen' igit q̄ ḡuit laicos seniare iudicia diffamatoria ad irreuerentiā ecclesiasticoz. q; d̄ iij i scriptur' appellatur. **P**ro q̄d̄. **E**xo. xij. d̄. **D**ns nō

detrahēs. z p̄ncipi p̄ll nō maledicēs. z **E**ccl̄. viij. d̄. **N**ō iudices z iudicē. **Q**uāā tales temerarij atēderent illd̄. puerb. xviij. **I**ust' in p̄ncip' accusator ē sui. **C**irca qd̄ magnus **H**egori' memorabile tradit docu mētū. d̄t ei p̄destinatoroz z p̄scitroz h̄ p̄cipue signū. q; p̄destinati p̄na at tendūt mala z alioz bona. **P**recitati p̄o ecōuato p̄na atēdūt bona et alioz mala. **C**ur' exēplū habet i duob' ascēdētib; i tēplū cā oradi publicano s; z phariseo. **I**taq; ifames huyllite p̄siderātes alioz mala. nō ar examinātes mala p̄na s; sophistica bona nisi respiciat i dānatōez p̄scitroz iadere. terret eos diuina scriptura ois mēdaciū fernēto depurata. **Q**uib; z s̄lib; p̄elatis scriptura noue leg' frequēter hmōi iudicia de restat. **D**ñs ei **D**ar. vij. nolite inq̄ iudicarez nō iudicabimini. in q; em iudicio iudicaueris iudicabimini. **E**t ap̄ls ad **R**o. ij. **I**nercusabil'es o hō ois q; iudicas. **I**n q; ei iudicas aliey reipm p̄denas. eadē em agis q; iudicas. scim' ei qm iudiciū ē dei p̄m p̄tate in eos q; talia agunt. **E**t **J**aco. iij. q; iudicat fratē suū detrahē legē tu q; es q; iudicas fratrem tuū. **S**ilt veter' testamenti scriptura redarguit silt talia iudicia. d̄t em **J**ob. xv. **Q**ui arguit supiore summ̄ dei timore euacuauit. **E**t eccl̄. xvij. **N**ū iudiciū para iusticiā z iterro ḡa reipm cāq; diceret. **S**i te nō noueris iustū. nō p̄sumas ferre iudiciū. alioz qn diceret tibi. q; d̄ vides festucā i oculo fratris tui. z trabē in oculo p̄prio nō vides. vñ p̄tra tales alios inoz dinate iudicātes d̄t i ps. **D**ispdat dñs vniuersa labia dolosa. z liguaz magniloquā. q; d̄ dixerūt liguā nrām magnificabim'. labia nrā a nobis s; q; n̄ dñs ē. **E**t q̄b; i luce p̄tatez resultat deductio hui' p̄pōis p̄sidorū huyllitay inq̄ iudicia deestāt.

Tractat' mgrī Hērici Borythū

Siquē omēs stabim' an tribunal
xpi vbi vnusquisqz p se reddet rōez
deo Nō q̄ apl' iudicem? s; h
iudicare mag' ne ponat' offendicu
lū fratri v' scādalu. ad Ro. xiiij. Et
2' ad Cor. v. Des nos manifestari
oz an tribunal xpi vt recipiat vnus
q̄sqz ppria corpis pur gessit siue bo
nū siue malū. Quinimo ibidez de
oi p̄bo ocioso req̄retō ab ip̄o distri
cto iudice p̄sīdere i illo futuro rigi
do iudicio Lessent igit' alioz iuste
re iudicijs s; ppria facta vt illa puni
endo corrigāt dijudicēt ne a dño in
fernal' iudicent. Teste ap̄lo p' ad
Corint. xi. Si nosmetip̄os dijudi
caremus nō vtiqz dijudicemur a
dño ¶ Proinde q̄tinus hoz puer
se iudicariū merita p̄direvaleant in
noticiā alioz sup̄est ex oibz p̄missis
corollarie q̄sdā p̄tutes istoz enūc
rare vt q̄b p̄mijz digni s; inorescāt
Infer' s; p' q̄ isti s; heretici. qz ob
stinatē p̄traditū doctrine ecclie ca
tholice Sedo s; apostate. qz a fide
orthodora setē ecclie recesserūt Ter
tū sunt q̄nt' blasphemī. Nā ecclie re
ctoribz dei vice gerētibz nō verentur
diffamā irogare. Quarto s; sacri
legi. qz bona spūalia subtrahendo
ab ecclia v'surpāt suis v'ibus
Quinto sunt sediciosi. qz puocare se
culares p̄tra ecclia summope
laborāt Sexto s; raptōres cupidi.
qz aliena bona capiūt cū magna vi
olētia. Septio sunt homicide seuū
sunt. Nā faciūt sanguine cuiuslibet
etaz' sep' p̄fessōis hoies occidēdo
Octauo s; sup̄bia istati z iant glo
ria tumidi Faciūt ei se quō de ma
ria sp̄ p̄gine. z reliqz scis credere de
beant. meli' se nosse q̄ Romana ec
clesia. Nono sunt detractōres puer
si z p̄tumeliosi Nā p̄bis iniuriā in
ferūt ad detrimētū honoris oim p̄
sonaz eccliaicaz Decio s; mēda
ces z fraudulētī Nā mltā falsa frau

dulcēta intētiōe ipingūt v'z ecclia
cis vt i alioz odiū eos trahere poss
sint. Undecio p̄tra eccliaicū statū
sunt iudices temerarij Nā mltā fal
sa multa etiā eis dubia z ocaltra q̄
rū iudicia suo foro nō s; p̄missa p̄
sumūt p̄tra eccliaicos sententiare
Duodecimo diuini cult' pacis z ces
desiasticetragilitat' s; hostes eius
delissimi. Nā ea q̄ machinant i d'z
uini cult' z eccliaice p̄cordie cedūt
extermiū ¶ Contra q̄s recte d'z illd
Lan. ij. Capite vulpes paruulas q̄
demolunt vineas. vinea em dñi sa
baoth est sacrosca ecclia. quā isti de
moliri intendūt Ecce ex mltis pau
ca eoz merita criminalia. p q̄b nes
mo ignorat digne eos fore plecten
dos capitali pena. Ea pp̄ m' v'z
ego ecclia sic scriptū ē ulla q̄ sursum ē
hierusalē libera ē q̄ emater nra. ad
Gala. iij. Ego m' pulcre dilectōis
et timoris z lance spei. Eccl. xxiij.
Ego m' tā generosa demoniacoz
huyllitaz diris angariata psequus
tionibz p̄cepta doloris lamēta p̄ra
rio cū suspirijs ad filios refugies p
auxilio in tā extreme nēcitat' artū
culo. qm̄ honorē habebis matri tue
oibz diebz vite tue Tobie. iij. spūa
li eq̄dē matri multo apl' q̄ carna
li Juxta aplin ad Heb. ij. O vos
itaqz xpiane religionis p̄laros q̄rū
singl'iter itereit scādula tollere de
regno dei. vos ip̄mis p̄uenio vt ze
lo materni amor' succēti tātoz ma
loz spinas atqz heretice p̄auitatis
tribulos nedū succidare q̄nimo era
dicare. insup' iudex' absqz cessatōe
damādo vt a voce increpationū ve
straz tāqz tonitruū p̄remiscāt. vos
ci vestre vim fortitudinis adiciens
tes. frequētia bonoz opez ac sancti
factōe p̄ digna p̄teritoz p̄ccōz. Et
urgite filij mei. exurgite p̄ncipes ter
re tantā matri iniuriā vindicātes
Nā teste Chrysosto. Et si iniurias

Contra huyslitas **fo. lxxxv.**

pprias donare qñq; laudabile sit
iniurias qñ dei dissimulare nimis ē
impiū. **E**ya exurgite ad diuini cul-
tus nec nō christiane fidei p̄ccrōez
Houeat eya vos pop̄ exēpla san-
ctoz. **S**iq̄dē eq̄lis meriti lance pen-
dunt fide orthodoxā ab initio plā-
tare cū martyrib; . z iā plantatā viri-
liter defendere ab inuasorib; **V**eni-
ant in mentē gliosi **H**achatei q̄ p̄
legib; dei aiole certādo p̄petue lau-
dis memoriā sunt adepti **P**hires
legē zelando irā dñi p̄ gladiū placa-
uit. **K**arolus rex strenue tellando
p̄ fide celebre nomē vt **K**arol⁹ ma-
gnus notaret sibi v̄dicauit **C**ōsi-
denter resistite. videbitis em̄ auxiliū
dñi sup̄ vos. qz nō vestra est pugna
s; dei. **S**cd̄i **P**aralopo. xx. **S**ūma
nimisū militie dignitas ēē dinoscā
dū aut religionis christiane tuende
aut rei publice salutis p̄curāde belli
gerat. p̄pter qd̄ nō ociose canticorū
lij. voce sponse d̄i excitatiue. **E**n les-
tūly **S**alomonis q̄ est ecclesia in q̄

xps̄ redēat sexaginta fortes ambē
unt ex fortissimis israel. q̄ sunt oēs
tenētes gladios z ad tella doctissim
mi. **E**niuscuiusq; ensis sup̄ femur
suū. p̄pter timores nocturnos. **A**r-
moz em̄ munita p̄sidio scribit terrī-
bilis vt castroz acies ordinata **C**ā-
ti. vi. **E**uge itaq; milites xp̄i p̄fessio-
ni vestre sanis facite ad tale debitūz
charitate vos virgēte. p̄c̄ **J**ohā. iij.
In hoc cognoscimus charitatē dei
qm̄ ille p̄ nobis aiam suā posuit. z
nos detemus p̄ fratrib; aias nr̄as
ponere. **Q**uid em̄ si mortis pericul
la corpoz tormenta. expensaz gra-
uamina. aut quez alia subire opoz
ret difficilia. **A**cquaq; em̄ passio-
nes huius temporis cōdigne sunt
ad futura p̄mia que bellator eximē-
us **J**esus christus promisit reddes
re in celesti patria **U**bi satiābimur
oim̄s boni fructōne eterna. quā tr̄ē
buere dignetur benedictus in seculū
la seculozum **A D E R.**

ExPLICIT tractatus tripartitus **M**agistri **H**enrici
de **H**orchū cōtra **H**uyslitas z scismaticos **B**ohemos
In quo primū eoz errores z p̄uersa dogmata sum-
matim collegit. eādem vero eoz deliramenta tripartita
distinctōne p̄ magistrales p̄positōnes dist. **Q**uaz p̄posi-
tionū quālibet triplia fulcūz testimonio. videlicet euis-
dentiā luminis rōnis naturalis. autoritātib; noue legis
eloquijs z figuris instrumēti veteris. vt sic p̄tra p̄fidos
Huyslitas in ore duoz vel trium firmaret om̄e testimo-
niū ad laudem benedictę trinitatis glorioseq; semp̄ vir-
ginis dei matris **M**arie ac totius celestis curie. **I**ms
pressus **C**olonie in magistrali **O**fficiā pie memorie
Henrici **Q**uentel. p̄die idus **A**priles. **A**nno supra **J**u-
bilem̄ tercio.

[Faint, illegible title or header text]

[Faint, illegible text block, possibly a list or index]

[Faint, illegible text block, possibly a list or index]